

PROGRAMI TREVJEČAR I BANIMIT 2016 – 2019

TABELA E PËRMBAJTJES:

1. Hyrje.....	4
2. Qëllimi.....	5
3. Korniza Ligjore.....	6
4. Dokumente tjera relevante.....	7
5. Strategjia e Hartuar në Nivelin Qeveritar.....	8
6. Korniza Institucionale si dhe Procesi i Hartimit të Programit.....	9
7. Profili i Komunës së Istogut.....	9
8. Gjëndja Faktike.....	11
8.1. Pozita Gjeografike.....	11
9. Kërkesat Faktike për Përkrahje.....	15
10. Analiza e Fakteve.....	17
11. Analiza Ekonomike.....	18
12. Analiza Sociale.....	19
13. Karakteristikat Demografike.....	20
13.1. Popullsia.....	20
13.2. Vëndbanimet.....	21
13.3. Banimi- Fondi Banesor.....	21
13.4. Migrimi.....	22
13.5. Shtimi Natyror.....	22
13.6. Jetëgjatësia.....	23
14. Treguesit e Zhvillimit Njerëzor.....	22
15. Gjëndja Sociale.....	23

15.1. Punësimi.....	24
15.2. Papunësia.....	26
16. Ambienti Biznesor.....	25
17. Të Ardhurat.....	28
18. Kategoritë e Synuara.....	28
19. Klasifikimi i Nevojave sipas Urgjencës se Trajtimit të tyre.....	29
20. Veprimet Kryesore që do të Ndërmerrën.....	27
21. Justifikimi i Veprimeve dhe Shpjegimi i Rezultateve.....	30
22. Kohëzgjatja e Realizimit të Programeve.....	31
23. Korniza e Shpenzimeve.....	32
24. Mundësitë dhe Kapacitetet Njërzore dhe Materiale.....	33
25. Përputhja e Programit me Planet Zhvillimore të Komunës.....	34
26. Instrumentet Mbikëqyrëse.....	34
27. Instrumentet e Garantimit të Realizimit të Programeve.....	34
28. Masat që janë marrë për Respektimin e Kuadrit Ligjor.....	35
29. Përfshirja e Publikut në Procesin e Sigurimit të Transparencës.....	35
29.1. Transparenca me Hartimin dhe Zbatimin e Programeve.....	36
30. Çështje të tjera.....	36
PËRFUNDIMET.....	37
ANALIZA SWOT.....	38
TABELA E PROGRAMEVE TREVJEÇARE TË BANIMIT	40

1. Hyrje

Programi Trevjeçar i Banimit Social, i adresohet zgjedhjes së çështjes së banimit social në Komunën e Istogut, ngase e drejta për banim është njëra ndër të drejtat elementare të njeriut që garantohet me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, me Konventën Ndërkombëtare të Drejtave të Njeriut, si dhe me Kartën Europiane të Drejtave të Njeriut.

Nga aspekti social, banimi adekuat është një e drejtë themelore e njeriut, ndërsa nga aspekti i planifikimit hapësinor/urban banimi konsiderohet si shfrytëzues më i madhi i hapësirës. Si çështje sociale dhe çështje e planifikimit strategjik të një vendi, adresimi i çështjes së banimit në mënyrë të duhur siguron zhvillim social dhe ekonomik të qëndrueshëm.

Në këtë kontekst qasja në banim është një disiplinë multisektorale mjaft komplekse që kërkon nga autoritetet qendrore dhe komunale përkushtim dhe vullnet politik për të adresuar me kompetencë këtë çështje.

Me miratimin e Ligjit për Financimin e Programeve të Veçanta të Banimit, i është dhënë një kornizë më e avancuar autoriteteve vendimmarrësve lokale për të ofruar banim të qëndrueshëm për popullatën në territorin e komunave të Kosovës.

Sigurimi i Banimit është bazë për funksionalizimin e familjes, shoqërisë, por edhe vetë shtetit, si për nga stabiliteti psiko-social ashtu edhe ekonomik. Andaj, me këtë program pretendojmë që të vendosim rend në adresimin e çështjeve të banimit në komunë për të ofruar banim me qira jo profitabile për kategoritë e popullatës që nuk kanë fuqi ekonomike për të paguar qira në tregun e lire të banesave.

2. Qëllimi

Qëllimi i hartimit të Programeve Trevjeçare të Banimit në komunën e Istogut është adresimi i çështjeve të banimit në territorin e Komunës së Istogut bazuar në politikat qendrore të banimit, së pari duke:

- Identifikuar pasqyrën reale të problemeve në Komunën e Istogut, që kanë të bëjnë me çështjen e banimit;
- Për të zhvilluar politika adekuate përfshirë specifikat lokale, veçoritë gjeografike, demografike dhe institucionale për zbatimin e tyre me qëllim që të mundësohet zgjidhja e nevojave për banim për grupe të caktuara të cilat nuk kanë forcë ekonomike për të siguruar banim me çmime të tregut;
- Për të krijuar kushte për banim të përshtatshëm dhe të qëndrueshëm në harmoni me standardet dhe normat evropiane të banimit;
- Gjetjen e mënyrave të financimit për realizimin e zbatimit të Programit Trevjeçar të Banimit.

Dokumenti është përgatitur në përputhje me Udhëzuesin për Hartimin e Programeve Komunale Trevjeçare të Banimit bazuar në Ligjin Nr. 03/L-164, Për financimin e Programeve të Veçanta të Banimit dhe, njëkohësisht, i nënshtrohet zbatimit të metodës së planifikimit strategjik që nënkupton dhënien e përgjigjes në pyetjet:

- **Ku?** E që ka të bëjë me analizën e gjendjes ekzistuese;
- **Çka?** Synimet, apo objektivat;
- **Si të arrijmë atje?** Idetë, veprimet, projektet etj.
- **Përse?** Që ka të bëjë me monitorim dhe vlerësim.

Dokumenti është hartuar nga Grupi punues komunal në mbështetje të OSBE-ODIHR dhe MMPH dhe tenton të përshkruajë një rrjedhë logjike të banimit që nga themelimi i qytetit, gjendjen ekzistuese dhe parashikimet e zhvillimit të banimit në vitet në vijim.

3. KORNIZA LIGJORE

- Ligji Nr.03/L-164 për financimin e programeve të veçanta të banimit,
- Udhëzimi Administrativ për përmbajtjen e Kontratës për banesën me qira jo profitabile,
- Udhëzimi Administrativ për përmbajtjen e bonusit të banimit,
- Udhëzimi Administrativ për procedurat e përfitimit nga programet e veçanta të banimit,
- Udhëzimi Administrativ për normat e banimit për programet e veçanta të banimit,
- Udhëzimi Administrativ për procedurat e shpalljes të programeve të veçanta të banimit,
- Udhëzimi Administrativ për përcaktimin e radhës së përparësisë për kategoritë e familjeve që mund të përfitojnë nga programet e veçanta të banimit,
- Ligji për shfrytëzimin administrativ dhe mirëmbajtjen e ndërtesës në bashkëpronësi,
- Ligji nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale,
- Ligji nr. 04/L-061 për shitjen e banesave për të cilat ekziston e drejta banesore,
- Udhëzuesi për hartimin e programeve komunale trevjeçare të banimit,
- Statuti i Komunës,
- Plan i Zhvillimit Komunal dhe Plan i Zhvillimit Urban (2005 – 2015),
- Ligji për Procedurat Administrative 2005/02-L28.

4. DOKUMENTET TJERA RELEVANTE

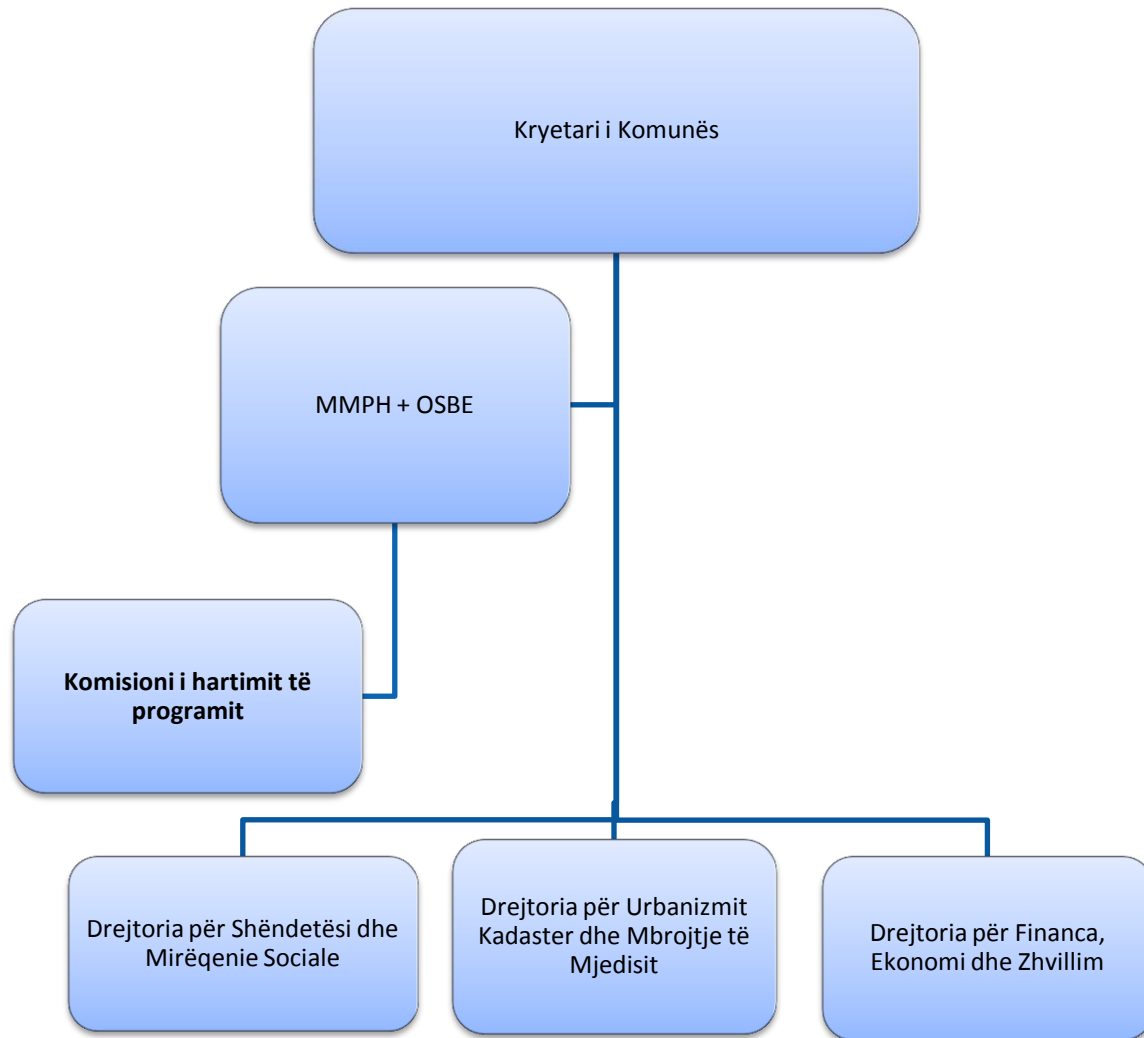
- 4.1. Udhëzuesi për hartimin e programeve komunale trevjeçare të banimit,
- 4.2. Statuti i Komunës,
- 4.3. Rregullorja e Komunës për dhënien e banesave me qira, miratuar në janar të vitit 2009,
- 4.4. Plan i Zhvillimit Urban (2005 – 2015).

5. STRATEGJITË E HARTUARA NË NIVELIN QEVERTAR

- Strategjia për integrimin e komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptianë në Republikën e Kosovës 2009- 2015 dhe Plan i Veprimit për Zbatimin e Strategjisë së Republikës së Kosovës për integrimin e komuniteteve rom, ashkali dhe egjiptas, 2009-2015;
- Strategjia Kombëtare për Riintegrimin e Personave të Riatdhesuar, Plan i Veprimit dhe Rregullorja nr. 20/2012 për menaxhimin e programit, organet kompetente, procedurat dhe kriteret e përfitimit për riintegrimin e personave të riatdhesuara;

- Strategjia për Komunitete dhe Kthim 2014-2018 dhe Plan i veprimit për strategjinë për komunitet dhe kthim 2014 – 2016.

6. Korniza Institucionale si dhe Procesi i Hartimit të Programit

Diagrami i hierarkisë në proces të hartimit të PTB

Nr.	Emri dhe Mbiemri	Drejtoria	Përgjegjësia në Komision
01.	Rrustem Gashi	Drejtoria për Urbanizem Kadaster dhe Mbrojtje të Mjedisit	Kryesues i G.P
02.	Sanije Mavraj	Drejtoria për Administrate të Përgjithshme	Anëtar
03.	Adem Bytyqi	Drejtoria për Urbanizem Kadaster dhe Mbrojtje të Mjedisit	Anëtar
04	Brahim Hetemaj	Drejtoria për Shëndetësi dhe Mirëqenie Sociale	Anëtar
05	Skender Hasangjekaj	Drejtoria për Shërbime Publike Mbrojtje dhe Shpetim	Anëtar

Komisioni i hartimit të programit

- Vendimi i Kryetarit të Komunës së Istogut, i datës 25.09.2014, për përgatitjen e Projektit të Programit të Veçantë për Banim në Komunën e Istogut për Periudhën 2013-2016;
- Sigurimi i të dhënave nga fushat përkatëse të Komunës (Drejtoria e Arsimit, Qendra për Punë Sociale, Zyra për Komunitete, Qendra për Punësim etj);
- Identifikimi i grupeve të synuara;
- Kategorizimi i grupeve dhe klasifikimi i kërkesave për përcaktimin e radhës së përparësisë (UA Nr.21/2010) për gjendjen faktike të çështjes së banimit;
- Struktura e Buxhetit Komunal në Istog;
- Përgatitja e dokumentit;
- Bërja publike e PTB (Programit Trevjeçar të Banimit) - informimi;
- Procedurat e miratimit të dokumentit;
- Aprovimi nga Kuvendi i Komunës.

6. Profili i Komunës së Istogut

Informata të përgjithshme për Istogun

2.1 Historiku

Komuna e Istogut shtrihet në pjesën veriore të rrafshit të Dukagjinit. Komuna, në veri-perëndim kufizohet me Malin e Zi dhe Serbinë, në veri-lindje me komunën e Zubin Potokut, në lindje me komunën e Skenderajt, në jug me komunën e Klinës dhe në jug-perëndim me komunën e Pejës. Ka sipërfaqe prej 453.84 km². Qendër komunale është qyteti Istog.

Istogu ka një pozitë të përshtatshme gjeografike, e hapur në të gjitha anët, më përjashtim të pjesës veriore e cila është e rrethuar më male të larta më lartësi mbidetare përtej 2.000 metrave. Më një infrastrukturë të mirë rrugore, që i mundëson komunikim të mirë me trevat tjera të Kosovës.

Foto 3: Istogu sot

Foto 2: Istogu i viteve 30-ta

Ky territor, në aspektin gjeografik dhe etno-kulturor njihet si Podgur. Si nocion, Podguri është një nënkrahinë etnografike që zë pozitën veriore të Rrafshit të Dukagjinit. Kufizimi gjeografik i Podgurit fillon me burimin e lumit Drini i Bardhë, ngjitet në majën e Rusolisë, vazhdon me masivin e maleve të Moknës, ndërsa kufiri lindor e juglindor është lumi Gujavç. Takimi i lumit Gujavç ,me lumin Istogu dhe me Drinin e Bardhë e përmbyll gjeografikisht Trevën e Podgurit. Popullata autoktone e ka emërtuar “Pod i gurit” shkëmbin i cili i detyron tri burimet e ujit Istogun, Vrellën dhe Drinin e Bardhë të shpërthejnë në të njëjtën lartësi mbidetare. Istogu gjendet në qendër të Podgurit.

Ka relief karakteristik me të gjitha format geomorfologjike , ka burime potente të ujit si Istogu e Vrella, si dhe nëpër pjesën dërmuese të territorit traverson Drini i Bardhë. Po ashtu ka sasi të mëdha të ujit nëntokësor, i cili e ka rrjedhën e vet nëntokësore paralelas me rrjedhat sipërfaqësore. Fal lartësisë së ulët mbidetare 350-450 metra mesatarja, lugina e lumenjve në mes Drinit e Istogut llogaritet ndër rajonet më të favorizuara të Ballkanit, në aspektin klimatik. Këtu depërtojnë, përmes luginës së Drinit të Bardhë, rrymat mesdhetare të cilat e favorizojnë zhvillimin e vegjetacionit bimor.

Pozita gjeografike, klima, pasurit natyrore, kan kushtëzuar që Istogu të jetë i banuar që nga lashtësia. Ai ishte pjesë integrale e hapsirës iliro-shqiptare. Në territorin e komunës së Istogut janë gjetur gjurmë vendbanimesh që datojnë edhe nga parahistoria. Istogu është i pasur poashtu me vlera emblematike të trashigimis së kulturës materiale dhe shpirtërore.

Ekspedita hulumtuese e Institutit arkeologjik të Kosovës më karakter të përnjohjës, ka evidentuar 30 vend-gjetje arkeologjike më një shtrirje kohore që nis më neolitin e vonë, koha e bronzit, hekurit, periudha iliro-romake, paleokristiane shqiptare e deri të mesjeta. Në projektin e

inventarizimit të trashigimisë kulturore në trevën e komunës së Istogut, realizuar pas luftës së fundit, janë evidentuar shumë objekte arkitektonike autoktone si: 72 kulla, një sërë mullenjë më ujë si objekte të teknologjisë së bluarjes së drithit, xhami, mejtepe dhe kisha, një Urë e Gurit ,arkitektonikë osmane dhe 9 vend-ndodhje arkeologjike.

Sipas burimeve historike thuhet se Istogu është shtrirë në pjesën e territorit në mes të Istogut të madh dhe të Istogut të vogël, aty ku bashkohet lumi i Istogut me lumin e Qaushit. Sipas shënimeve ka ekzistuar një koloni romake e cila ka qenë e vendosur në lokacionin që i përket Istogut të sotëm. Po ashtu, Istogu përmendet si lokacion edhe ka fundi i shekullit XIV kur kjo pjesë e Dardanisë ishte nën pushtimin sllav.

Foto 4: Lagje e vjetër e Istogut

Foto 5: Lagja e re e Istogut

Gjatë kohës së sundimit Turk,Istogu si vendbanim ka qenë i njohur me mullinjtë për bluarjen e drithit,dhe të punëtorive për përpunimin e leshit (zhgunit). Gjatë kohës së sundimit të Turqisë,kazaja (komuna) e Istogut i ka takuar Sanxhakut të Pejës,sikurse edhe kazatë e Gjakovës, Beranës (Ivangradi) dhe Gucisë.

Rrethi i Istogut në kuptimin e sotëm administrativ është formuar më 1913, pas pushtimit të Kosovës nga ana e ushtrive serbo-malazeze.Istogu si qendër e rrethit ka funksionuar prej vitit 1912 deri në vitin 1947. Më 1947 qendra u transferua në Gjurakoc.Më 1 janar të vitit 1960,u bë edhe një riorganizim i organeve lokale të pushtetit, kështu që në tërë territorin e Kosovës u suprimuan të gjitha rrethet. Pas suprimimit,u bashkuan komunat Istog e Gjurakoc, me qendër në Istog për të formuar njësinë e administrimit lokal ashtu si funksionon edhe sot. Me shtimin e përmbajtjeve administrative, arsimore e kulturore, Istogu në dhjetor 1978 shpallet qytet.

2.2 Popullsia

Sa i përket popullsisë, burimeve njerëzore dhe tregut të punës janë me rëndësi të veçantë të bëhen Analiza Socio-Ekonomike,meqenëse në të shumtën e rasteve të dhënat ekzistuese origjinale dhe statistikore janë të pamjaftueshme,për shkak se nuk ofrojnë informata të sakta sa i përket numrit të banorëve se ku jetojnë , vendit ku jetojnë jashtë komunës së Istogut, dhe nuk ofrojnë të dhëna se sa banorë të komunave tjera punojnë në komunën e Istogut.

Tani nga regjistrimi i fundit i popullsisë, pas rezultateve përfundimtare në shumicën e fushave të cekura mund të kemi të dhëna më të sakta. Por, kjo nuk nënkupton që të dhënat ekzistuese janë totalisht të pashfrytëzueshme.

Sipas rezultateve preliminare të regjistrimit të fundit të popullsisë, komuna e Istogut ka 39,924 banorë. Nga ky numër të gjinisë mashkullore janë evidentuar 19.987 ,kurës të gjinisë femërore janë evidentuar 19.307 banore.

Të dhënat mbi popullsinë dhe statistikën e punësimit në Komunën e Istogut nga regjistrimi i fundit Prill 2011,duken kështu:

Tabela 1: Numri i popullsisë dhe statistikën e punësimit

Nga komunitetet që jetojnë në Komunën e Istogut;

-90.9% janë shqiptarë,

- 4.3% RAE,-

- 3.2% boshnjak,-

-1.6% të tjerë.

2.3 Barazia gjinore

Barazia gjinore është një gur themeltar në procesin e zhvillimit demokratik të një kombi. Për të vendosur këtë gur atje ku duhet është e nevojshme të merren në konsideratë të gjitha pabarazitë gjinore që karakterizojnë sot familjen, komunitetin ,tregun e punës dhe në përgjithësi shoqërinë.

Transformimi i thellë politik,social dhe ekonomik pas vitit 99,solli ndryshime të dukshme në strukturën e ekonomisë,nivelin e jetesës së popullatës,si dhe ekuilibrin gjinor në shoqërinë e Kosovës .Mirëpo përkundër këtyre ndryshimeve ,kjo nuk ka ndikuar në masë të madhe në përmirësimin e gjendjes së pozitës së grave në shoqëri. Nga pikëpamja demografike, gratë në Kosovë përbëjnë gjysmën e popullsisë. Deri në fund të viteve të 80-ta dominonte familja patriarkale, ku 2-3 breza jetonin në një familje. Mirëpo pas viteve 90-ta nga emigrimi që u bë jashtë Kosove dhe migrimi i popullatës nga zonat rurale drejt zonave urbane ,përsheptuan shpërbërjen e familjes patriarkale.

Megjithë përmirësimet në vitet e mëvonshme,papunësia dhe varfëria kërcënojnë një numër jo të vogël familjesh në Kosovë,por në mënyrë të veçantë papunësia dhe varfëria po ndikojnë negativisht në statusin social të grave.

Tradicionalisht gratë kanë barrën kryesore të mirëqenies në familje,megjithatë ato kanë më pak mundësi se burrat në përdorimin e burimeve dhe mjeteve që nevojiten për përmbushjen e përgjegjësisë së tyre. Niveli i lartë i papunësisë ,niveli ulët arsimor,angazhimi i grave në punë të

pakualifikuara, mungesa e mundësive kualifikuese, qasja e dobët dhe mungesa e lirisë së përdorimit të metodave të planifikimit familjar, pastaj fakti që shumë shpesh gratë janë objekt i dhunës, i keqtrajtimit dhe veprimeve arbitrare në familje, si dhe përfaqësimi i dobët në strukturat publike drejtuese dhe politike, po ndikojnë në thellimin e varfërisë në Kosovë, dhe në zgjatjen e sajë.

8. GJËNDJA FAKTIKE

8.1. Pozita gjeografike

2.1 INFORMATA TË PËRGJITHSHME

Komuna e Istogut shtrihet në pjesën veriore të rrafshit të Dukagjinit. Në veri-perëndim kufizohet me Malin e Zi dhe me Serbinë, në veri-lindje me komunën e Zubin Potokut, në lindje me komunën e Skenderajt, në jug me komunën e Klinës ndërsa në jug-perëndim me komunën e Pejës.

Istogu është vendbanimi i vetëm në komunë që ka statusin e qytetit dhe është qendër komunale.

Përveç Istogut, komuna ka edhe 49 vendbanime tjera.

Dendësia mesatare e banimit në komunën e Istogut është 91 b/km². Territori i komunës shtrihet në lartësi mbidetare 400 në pjesën e rrafshët deri 2155 m në Bjeshkët e Nemuna.

Në raport me qendrat rajonale në Kosovë si dhe me qytetet e rëndësishme në shtetet fqinje, Istogu ka lidhje të mira rrugore. Rruga kryesore Mitrovicë-Pejë kalon nëpër territor të komunës ndërsa disa rrugë e lidhin komunën me Prishtinën dhe Klinën fqinje. Lidhje të mira edhe me Rozhajën (Mal i Zi) të cilat realizohen përmes rrugëve Istog-Pejë-Rozhajë dhe Istog-Radac-Rozhajë. Përmes rrugës Istog-Rakosh-Cërkolez, komuna lidhet me Zubin Potokun.

Istogu ka lidhje të mira edhe me rrjetin rrugor duke qenë 27 km larg stacionit hekurudhor të Pejës dhe afër 23 km larg stacionit hekurudhor në Klinë. Lidhja rrugore e komunës me këto stacione është mjaftë e mirë, gjë që mundëson transportin e mallrave (në të kaluarën e ka shfrytëzuar stacionin në Pejë

Pozita gjeografike dhe kushtet klimatike janë të përshtatshme për zhvillimin e bujqësisë: kultivimit të kulturave bujqësore, perimeve, pemëve, si dhe zhvillimin e blegtorisë, shpezëtarisë, dhe bletarisë.

Komuna e Istogut përfshin një sipërfaqe prej 453.84 km². Ndahet në 10 bashkësi lokale me gjithsej 54 vendbanime.

Tab.1

KOMUNA E ISTOGUT			
Nr. i popullsisë			39.200 b.
Zonat rurale			29.500 b.
Zonat urbane			8.700 b.
Nr. i fshatrave/nr. i lagjeve			54 vendbanime
Banimi individual	Nr. objekteve para 1999		6.000
	Nr. objekteve pas 1999		1.857
	Etazhiteti mesatar		P+1
Banimi kolektiv	Para 1999	Nr. Objekteve	27
		Nj. banimi	540
	Pas 1999	Nr. objekteve	30
		Nj. banimi	750
	Etazhiteti mesatar		P+5
Statusi pronësor [banim kolektiv) para 1999		Privat [nj. banimi]	90%
		Shoqëror [nj. banimi]	10%
Raporti banim individual/banim kolektiv në [%]			90/10
Kryeje në infrastrukturë të objekteve të banimit në [%]			80%
Nr. i objekteve të pabanuara			/
Nr. i objekteve me vlerë kulturo historike që shfrytëzohen për banim			/
Aplikimi i masave termo-izoluese në objektet e banimit në [%]			40%
Ndërtimet ilegale	Mbindërtimet		n/a
	Ndërtimet tjera		n/a
	Ndërtimet në pronë shoqërore		n/a
Numri i kërkesave për zgjidhjen e çështjes së banimit			220

Lokacionet (sipërfaqja e tokës) për programet e veçanta të banimit		n/a
Nr. i objekteve/nj. banimi e ndërtuara nga Komuna Qeveria dhe donatorët		334 objekte
Nr. i objekteve/nj. banimi me qira nga dhe vlera mes. e qirasë		n/a
Nr. i objekteve/nj. banimi të disponueshëm për qira të ulëta të tregut		n/a
Nr. i objekteve/nj. banimi ne pronësi te Komunës që mund të adaptohen		n/a
Qendrat e përkohshme kolektive (QPK)	Numri i QPK	n/a
	Vendndodhja /emërtimi	n/a
	Nr. i familjeve	n/a
	Nr. i banorëve	n/a
Planet rregulluese - sa janë bërë dhe sa janë që duhet të bëhen		4 Plane Rregulluese ,2 Plane Zh. Urbane

Tabela 2.

POPULLSIA		
1	Dendësia	178.1 ban/km ²
2	Mosha 0-24 vjeç (kryesisht % e moshës së re)	62.4%
3	Familja mesatare	5 anëtarë
4	Nataliteti	Rreth 13% në vit
5	Arsimimi	Arsimimi tek të rriturit në % Meshkuj Femra
		97.54 91.47
6	Migrimi	18.7% e popullsisë jetojnë në botën e jashtme

7	Ekonomit familjare dhe	7540
8	Banesat	1011, banim shumë banesorë
	Situata ekonomike	Rreth 1000 biznese të vogla dhe të mesme

SHFRYTËZIMI I TOKËS		
1	Sipërfaqja e tokës ndërtimore	439.58 /ha urban
2	Sipërfaqja e planifikuar - tokë bujqësore	14.000 ha
3	Sipërfaqja totale e banimit	955.430m ²
4	Sipërfaqja e banimit të planifikuar	439.58 ha

FONDI BANESOR		
1	Nr. i objekteve të banimit	1759 njësi të banimit në qytetin e Istogut
2	Nr. i banesave në pronësi komunale (në kuadër të objekteve kolektive)	3/23-25 njësi banesore gjithsej njes. 71 ban.
3	Me partneritet publik privat	8 banesa
4	Qendra për banim social	3/23 njësi banesore
5	QPK (Qendra të përkohshme kolektive)	n/a

MBULUESHMËRIA ME PLANE		
1	Sipërfaqja e përgjithshme e Komunës e përfshirë në PZHK	309 km2
2	Sipërfaqja e përgjithshme e Komunës e përfshirë në PZHU	439.58 h
3	Mbulueshmëria me Plane rregulluese	439.58 h
4	Numri i vendbanimeve joformale në Komunë	7.00

9. KËRKESAT FAKTIKE PËR PËRKRAHJE

1.	Me asistencë sociale nevoja	120
2.	Kategoritë e Dala nga Lufta 1	65 Kërkesa
3.	Të kthyerit	17 familje
4.	Të riatdhesuarit	6 shtëpi banimi
5.	Të moshuarit	n/a
6.	Të rinjtë	n/a
7.	Të punësuarit nga buxheti shtetëror	12 Kërkesa
8.	Minoritetet	46
9.	Tregu i banimit	n/a
10.	Shitja e banesave në treg	450E\m2
11.	Të dhëna me qira	71
12.	Me qira në kushte të caktuara	10
13.	Pa qira	n/a

- Me asistencë sociale nevoja: numri i familjeve shfrytëzuese të asistencës sociale për muajin korrik 2013 është 1075 (e dhënë e marrë nga Raporti mujor financiar-ndihma sociale). Ndërsa, kërkesat faktike për përkrahje janë paraqitur si në tabelën më sipër:
- Kategori të dala nga lufta 1: prej vitit 2004 janë ndarë 24 banesa, ndërsa janë ndërtuar 5 shtëpi. Më status të pa zgjidhur banimit përkundër që plotësojnë kushtet ligjore janë 6 familje;
- Të kthyerit: janë 17 familje që kanë paraqitur kërkesa për përkrahje faktike dhe që pritet të kthehen nga kampi në Mal të Zi;
- Të riatdhesuarit: Janë paraqitur 6 kërkesa për zgjidhjen e çështjes së banimit. Vetëm 1 i riatdhesuar ka shtëpinë në proces të ndërtimit;
- Minoritetet: nga lista e vitit 2012 janë paraqitur 58 kërkesa për zgjidhjen e çështjes së banimit, ndërsa janë ndërtuar 12 shtëpi;
- Duhet cekur se nga Buxheti i Komunës janë ndërtuar edhe një numer i konsiderueshem i shtëpive kryesisht në pronat individuale në zonat rurale, nga viti 2012 e deri në vitin 2016 janë ndërtuar gjithsejt 36 shtëpi.
- Të punësuarit nga buxheti shtetëror: në përgjithësi në Komunën e Istogut janë 941 persona të punësuar në sektorin publik dhe rreth 2000 të punësuar në atë privat, shumica prej tyre në qytetin e Istogut (Plani Zhvillimor i Komunës së Istogut).

10. ANALIZËN E FAKTEVE

Në Komunën e Istogut investimet në sektorin e banimit kanë filluar menjëherë pas çlirimit gjegjësisht pas konstituimit të Komunës. Investimet në ekonominë e Istogut përfshinin ndërtimin e infrastrukturës dhe krijimin e kushteve për jetë më të mirë. Këto investime mund t'i klasifikojmë në dy faza: Faza e parë, kishte të bënte me periudhën emergjente ose krijimin e kushteve për banim qytetarëve të mbijetuar e që iu ishin shkatërruar ekonomitë familjare. Ndërsa, faza e dytë përfshin periudhën e investimeve kapitale ose krijimin e kushteve për jetë më të mirë për një infrastrukturë më të zhvilluar dhe përpjekjet për zhvillimin e ekonomisë së mirëfilltë për të gjithë qytetarët e Komunes së Istogut.

Në fazën e parë faktor vendimtar kanë qenë donatorët e ndryshëm kryesisht ndërkombëtar, të cilët mjetet e tyre i orientuan kryesisht për ringritjen e ekonomive familjare në sektorin e

banimit. Ndër organizata të shumta ndërkombëtare që investuan në Komunën e Istogut mund të përmendim UNDP,DRC, MERCY CORPS, Caritas Switzerland etj.

Pas konstituimit të organeve vendore si ato lokale po ashtu edhe qendrore orientimi i mjeteve bëhet në përmirësimin e kushteve të jetës për banorët e Komunës së Istogut. Kështu, nëse kategorizojmë investimet varësisht nga prejardhja e mjeteve buxhetore, përfshijmë tri kategori: investimet nga mjetet buxhetore, investimet nga donatorët, si dhe ato me pjesëmarrjen e qytetarëve.

Investimet nga donatorët janë më të shumta sipas vlerës dhe marrin pjesë me 56.30%, ndërsa nga programet e realizuar përfshijnë kryesisht ato emergjente. Përfitues në ndërtimin e shtëpive nga donatorët në periudhën emergjente ishin 1024 familje.

Në vitin 2006-2009, në Komunën e Istogut është implementuar Programi për Kthim të Qëndrueshëm, nga ky program në bashkëveprim me Komunën janë implementuar shume projekte , shtepi individuale ,duhet cekur se në këtë fazë përfitues janë kryesisht pjesëtar të komunitetit serb që kanë shprehur dëshirën për kthim, ndërsa në tërësi nga këto projekte kanë përfituruar 150 familje në ndërtimin e shtëpive të banimit, mjete këto të donatoreve, MKK, si dhe Komuna e Istogut.

Jo vetëm pjesëtarët e komunitetit shumicë apo edhe atij serb rezultojnë të kenë përfituruar nga donacionet dhe mjetet buxhetore lokale dhe qendrore edhe pjesëtarët tjerë të minoriteteve, siç është minoriteti rom, ashkali dhe egjiptas. Për këto komunitete janë ndërtuar rreth 120 objekte të banimit, si në qytetin po ashtu edhe në fshatrat e Istogut.

Për të bërë më të qartë dhe më të lehtë kuptimin e fakteve të përshkruara deri më tani, ne kemi ndarë analizën e fakteve të paraqitura në dy pjesë: si analizë ekonomike dhe si analizë sociale.

11. ANALIZËN EKONOMIKE

Istogu,zhvillimin e vetë e mbështet në resurset njerëzore dhe natyrore,në traditën e popullatës së kësaj ane dhe llogaritet si një vend i potencialit dhe traditës bujqësore,me agrikulturë,blegtori,peshkatari dhe pylltari të zhvilluar.

3.7.6.1 Bujqësia

Bujqësia si degë e rëndësishme e ekonomisë ka një rendësi të madhe për Komunën e Istogut. Njëra prej detyrave primare e bujqësisë është prodhimi i ushqimit të mjaftueshëm dhe cilësor për mbarë popullsinë,si dhe sigurimi i lëndës së parë për industrinë përpunuese.

Me bujqësi merret rreth 65% e popullsisë së Komunës së Istogut dhe prej saj ajo siguron ekzistencën e vet. Në bazë të kushteve agroekologjike që ka rajoni i Istogut, mund të arrihen rendimente të kënaqshme dhe cilësore, si të kulturave lavërtarie ashtu edhe prodhimeve blegtorale. Edhe pse ekzistojnë kushte të volitshme natyrore, mandej ekzistimit i potencialit njerëzor dhe i kualifikuar, zhvillimi dhe prodhimi i produkteve vendore të natyrës ushqimore janë të ulëta dhe si pasojë kemi furnizimin e pa mjaftueshëm me artikuj ushqimor të nevojshëm për popullatën. Për këtë arsye shumica e këtyre artikujve, si dhe materiali riprodhues, kryesisht vinë nga importi, janë prodhime ushqimore si: mielli, qumështi, pemët, perimet, vaji, mishi, farat, etj.

Tabela 16: Struktura e sipërfaqes bujqësore në komunën e Istogut:

Nr.	Struktura e sipërfaqes bujqësore	ha
1.	Ara	10.085.21 ha
2.	Vreshta	23.77 ha
3.	Pemishte	715.83 ha
4.	Livadhe dhe jonxhë	6.404.37 ha

Komuna e Istogut ka përparësi të mëdha për zhvillimin e bujqësisë duke filluar nga:

- Kushtet agroekologjike mjaftë të favorshme,
- Resurset natyrore, toka, pasuritë ujore (lumenjtë), etj.
- Fuqia punëtore, me përvojë dhe e kualifikuar,
- Shitja e produkteve në tregun e brendshëm si dhe mundësia për eksport (tregu dikurshëm i Malit të zi dhe Bosnjës)

Krahas përparësive ekzistojnë edhe vështirësitë në zhvillimin e bujqësisë. Një ndër vështirësive që po ballafaqohet komuna e Istogut për zhvillimin e mirëfilltë të bujqësisë është dëmtimi i kanaleve për ujitje si dhe mungesa e meremetimit të atyre ekzistuese. Në komunën e Istogut ekziston një rrjet i gjerë i kanaleve për ujitje të tokave bujqësore në gjatësi 85.50 km. Në këtë mes duhet cekur se shumica e kanaleve për ujitje në komunën e Istogut janë kanale të hapura të ndërtuara qysh në vitet e 30-ta, përkatësisht vetëm 9 kilometra janë të betonuara. Kështu që nga 3.990 hektarë të arave të planifikuara për ujitje nga sistemi i kanaleve të ujitjes, që furnizohen me ujë nga burimet dhe lumenjtë që përshkojnë komunën e Istogut, si Burimi Istog, Drini i Bardhe, Burimi i Vrellë, ujiten vetëm 1240 hektarë. Nga kjo sipërfaqe, 150 hektarë ujiten nga grumbullimi i rrjedhave të ujërave nëntokësore.

Për shkak se kanalet e ujitjes të janë të tipit të hapur e të pa betonuara, dhe nuk pastrohen me rregull , gjatë reshjeve të mëdha gjatë stinëve të vitit , ujët e tyre vërshojnë sipërfaqe të mëdha të tokave të bukës dhe shkaktojnë dëme dhe erozione duke shkatërruar sipërfaqe të mëdha të tokave. Vetëm gjatë vitit të kaluar nga reshjet dhe daljet e ujërave nga shtretërit janë vërshuar 170 hektarë tokë e punueshme. Po ashtu mangësi e rrjetit të ujitjes në komunë është edhe mungesa e pendëve përkatësisht digave për ujitjen e tokave, si në Bajicë, pastaj në Lluga të Saradaranit si dhe Gurakoc aty ku bashkohet Jazi i Gogës me Shushicën.

Një problem të veçantë për kuqësinë e komunës së Istogut paraqesin dëmtimet e kanaleve, Ana e majtë dhe e djathtë e burimit të Istogut, prej nga ujitej shumica e sipërfaqes së tokës bujqësore e komunës së Istogut. Këto kanale janë të tipit të mbyllur me tubacione në tërë gjatësinë deri në 25 km, mirëpo ato janë dëmtuar nga hapjet e dhunshme ,përkatësisht hapja e vrimave përgjatë rrjetit të kanaleve për nevojat e banorëve nga shtrihet ky rrjet. Kurse në dhjetë vjetet e fundit ujët e këtyre kanaleve nuk arrin të shkojë në destinacion në arat e komunës së Istogut edhe për shkak se shfrytëzohet nga prodhuesit e fermave të peshqve, të cilët janë të detyruar që ujin e përdorur pas trajtimit, përkatësisht filtrimit, ta kthejnë në kanal që të përdoret për ujitje. Mirëpo këtë nuk e bëjnë, kështu që uji i kontaminuar nga hurdat e peshqve derdhet në përroska apo në rrjetin e kanalizimeve, e nga aty në Lumin e Istogut.

Foto 73: Korrja e grurit

Foto 74: Ujitja e tokave bujqësore

Vështirësitë me të cilat ballafaqohet bujqësia e Istogut janë:

-Sipërfaqja e tokës mjaft e kufizuar , me tendencë të zvogëlimit

nga ndërtime të pa kontrolluara në tokat bujqësore.

-Sipërfaqet në pronësi të fermerit është e copëtuar në disa ngastra të vogla, çka e pa mundëson shfrytëzimin racional të tokës dhe mekanizmit bujqësor.

-Mungesa e kapitalit qarkullues te fermerët.

- Marketingu i prodhimeve bujqësore nuk është i organizuar .

-Mungon tregu i ndërmjetëm-grumbullimi i produkteve, deponimi, ruajtja në frigorifer të mëdhenj dhe përpunimi i tyre etj.)

- Mungon subvencionimi i prodhimitarisë bujqësore,

- Çmimi i lartë i repromaterjalit , etj.

-Shfrytëzim i pakontrolluar i resurseve natyrore

- Konkurrenca globale e tregut

-Qasje e kufizuar në resurset financiare

-Mungesë e ndihmës teknike

-Pasiguria në investimet afatgjata në bujqësi

Por mundësit janë evidente:

-Zhvillimi i tregtisë jashtë Kosove

-Mundësi e mirë për shtimin e prodhimeve vendore

-Investime në shtimin e vlerës së prodhimeve vendore

-Menaxhim më i mirë i resurseve ujore

-Menaxhim më i mirë i viseve malore dhe pyjore

-Zhvillimi i turizmit rural dhe malor

3.7.6.2 Prodhimtaria perimore

Komuna e Istogut,sidomos zona e Fushës ,përkatësisht rajoni i njohur si Lugu i Drinit, njihet si rajon i kultivimit të perimeve duke ju falënderuar kushteve agroekologjike si dhe traditës së fituar të bujqve në kultivimin e tyre. Kjo i jep komunës së Istogut një karakteristikë të jashtëzakonshme agrare. Këto sipërfaqe mundësojnë shfrytëzimin intensiv për arsye të mundësisë për ujitje.

Sipërfaqet e bujqësisë së komunës së Istogut i përbëjnë arat dhe kopshtet me sipërfaqe 12 059 ha,zakonisht të mbjella me kultura të cilat paraprijnë: gruri, misri,elbi, jongja, perime ,etj. Gjithashtu të volitshme janë edhe kushtet për kultivimin e mollës, kumbullës, dardhës, qershisë, vishnjës, ftoit dhe pjeshkës.

Tabela 17 : Sipërfaqja e tokës e mbjelur me drithëra

Shpërndarja e sipërfaqes tokësore sipas kultivimit	Ha
--	----

Miser	1.750
Grurë	2.740
Luledielli	00
Perime	320

Përbërja e tokës dhe mundësia për t'i ujitur ato, mundësojnë produktivitet të madh të perimeve të ndryshme, e sidomos: patates, specit, shalqirit, pjeprit, qepës, domates dhe lakrës.

Foto 75: Zhvillimi i kopshtarisë

Foto 76: Zhvillimi i pemtarisë

3.7.6.3 Zhvillimi i pemëtarisë

Zhvillimi i pemëtarisë ka një rëndësi të madhe në aspektin ekonomik dhe social nga se frutat e pemëve qoftë në gjendje të freskët apo të përpunuara janë një komponent e rëndësishme për ushqimin e popullatës. Nutricionistët Botëror rekomandojnë që të shpenzohen rreth 115 kg fruta të pemëve në vit për kokë të banorit, kurse të ne në Kosovë sipas disa shënimeve statistikore harxhohen diku rreth 45 kg frute të pemëve në vit. Nga këtu shihet edhe kërkesa për kultivimin e pemëve, faroreve (molla, dardha, ftoni, etj) bërthamorëve (kumbulla, vishnja, pjeshka, etj), arvoreve (arra, lajthia, etj), pemëve të imta (dredhëza, mjedra, manaferra) të cilat janë shumë të kërkuara si në tregun e brendshëm ashtu edhe në tregun ndërkombëtar

Me rëndësi duhet të janë edhe masat stimuluese apo subvencionet shtetërore:

- Stimulimi i fermerëve për ngritjen e pemishteve,
- Sigurimi i fidanëve cilësore, varietete me potencial të lartë prodhues dhe të qëndrueshëm ndaj sëmundjeve dhe dëmtuesve,
- Të organizohen trajnime të fermerëve për ngritjen dhe menaxhimin e pemishteve,
- Të ngritën fidanishte bashkëkohore për prodhimin e fidanëve,
- Sigurimi i kredive me kushte të volitshme,
- Zgjerimi i sistemit të ujitjes (përfshirja e të gjitha sipërfaqeve të mundshme të tokës me ujitje,

-Ngritja e depove bashkëkohore për ruajtjen e pemëve dhe përpunimit të tyre etj.

Foto 77: Dardha

Foto78: Molla

Foto 79: Kumbulla

Rekomandimet për të ardhmen e bujqësisë ne Komunën e Istogut

-Mbrotjtja e tokave bujqësore nga ndërtimet e egra,

-Zgjerimi i qytetit të racionalizohet me ndërtime të larta-banime kolektive,

-Të bëhet komasacioni apo grupimi i tokave ,sepse parcelat e imtësuar dhe të shkapërderdhura të një prone janë një nga faktorët imitues për një prodhimtari bujqësore te organizuar, për aplikimin e masave bashkëkohore agroteknike për shfrytëzimin racional,te makinave, aplikimin e qarkullimit bimor, për shfrytëzimin e sistemit për ujitje, etj

-Hapja e sipërfaqeve të tokës që janë të mbuluara me shkurre, shpyllëzimi i sipërfaqeve me pyje te ulëta (rrafshinat dhe bregoret e mundshme), me qëllim të shtimit të sipërfaqeve të punueshme,

-Meremetimi i sistemit ekzistues të ujitjes, zgjerimi i rrjetit të tij, ngritja e pendave nga betoni për gjatë lumit te cilat përdoren për ujitje, parandalimi i përmytjeve. Shfrytëzimi i hapësirave për akumulimeve të vogla të ujit të cilat do të kontribuojnë në radhë të parë në mikroklimën e rajoneve përkatëse, zhvillimin e peshkatarisë, shfrytëzimin e ujit për ujitje, ngritjen e mini hidrocentraleve energjetike si dhe për rekreacion.

-Organizimi i fermerëve në bazë të veprimtarisë së tyre (blegtor, pemëtar, kultivues të perimeve etj.), në kooperativa bujqësore, shoqata të fermerëve, sindikatën e bujqve etj.

-Marketingu i prodhimeve bujqësore, grumbullimi, ruajtja, përpunimi i prodhimeve bujqësore dhe shitja e tyre (ekzistimi i tregut të ndërmjetëm)

-Ngritja profesionale e fermerëve (organizimi i kurseve, trajnimeve për lëmit përkatëse të bujqësisë.

- Aplikimi i teknologjive të reja në prodhimtarin bujqësor,
- Përdorimi i farërave dhe fidanëve cilësorë me potencial të lartë të prodhimit,
- Shtimi i fondit blegtoral, si dhe përmirësimi i racave të kafshëve me raca me potencial të lartë të prodhimit,
- Shfrytëzimi i kullosave ekzistuese në viset kodrinore-malore dhe aplikimi i prodhimtarisë ekologjike në blegtori në pjesët kodrinore-malore,
- Ngritja e fidanishteve dhe pemishteve me pemë të ndryshme,
- Ngritja e serave për kultivimin e perimeve përkatësisht eliminimi i karakterit sezonal në prodhimtarin perimorë, dhe kultivimin e luleve.
- Përmirësimi i gjendjes së mekanizimit bujqësor.
- Ruajtja e pyjeve nga prerjet ilegale dhe ripyllëzimi i tyre,
- Zhvillimi i gjuetisë për rekreacion
- Ruajtja e bimëve mjekuese si dhe shqyrtimi i mundësive për kultivimin e tyre,
- Rregullimi i infrastrukturës nëpër zona rurale do të kontribuonte zhvillimit të bujqësisë, pengimit të migrimit të popullsisë fshat-qytet etj.

3.7.6.4 Agrikultura (Blegtoria, bimët mjekuese)

Kushtet klimatike dhe toka në këtë zonë mundësojnë kultivimin e bimëve të ndryshme mjekësore, të cilat mund të përdoren në industrinë farmaceutike. Rritja e bimëve mjekësore dhe e luleve është e rëndësishme edhe për bletarinë, prodhimin e mjaltit dhe produkteve tjera bletare.

Blegtoria, si veprimtari ekonomike në këtë zonë, kryesisht zhvillohet më afër vendbanimeve dhe si veprimtari sezonale (gjatë verës) në kullosa dhe livadhe. Livadhet dhe kullosat si resurs dhe potencial për blegtori, shtrihen kryesisht në këtë zonë. Mënyra se si funksionon sot kjo veprimtari nuk është e kënaqshme, dhe nuk ka një organizim të mirë. Për shfrytëzimin sa më të mirë të potencialeve të agrikulturës, janë të nevojshme aftësi dhe njohuri shtesë për prodhim dhe marketing, si dhe rritja e njësive bujqësore me madhësi mesatare.

Foto 80: Tufë delesh në bjeshkë

Foto 81: Panair i gjedheve të racës

Masat që duhet ndërmarr për përparimin e blegtorisë:

- Përmirësimin e racave të kafshëve,
- Prodhimi dhe përpunimi i ushqimit të kafshëve, përdorimi i mekanizmit bashkëkohor për përgatitjen e ushqimit voluminoz dhe atij të koncentruar si: makineri për përgatitjen e sillazhes, makinat për zhveshjen e misrit, rrotoballert për konservimin e ushqimit, aparatura për përgatitjen e ushqimit të koncentruar
- Grumbullimi dhe përpunimi i prodhimeve blegtorale (pika grumbulluese të qumështit)
- Ofrimi i shërbimeve profesionale nëpër fshatra (stacionet për përparimin e blegtorisë dhe shërbimet veterinare)
- Mënyra e sigurimit të mjeteve (financimit) për zhvillimin e blegtorisë.

3.7.6.5 Apikultura

Zhvillimi i kësaj veprimtarie është ngushtë i lidhur me bujqësinë e sidomos me kultivimin e pemëve të cilat sigurojnë kushte të mira dhe stimulojnë bletarinë. Ndikim tjetër pozitiv në zhvillimin e kësaj veprimtarie kanë edhe lulet dhe bimët tjera si erëzat, sidomos ato që rriten në zonat tjera, në bjeshkë dhe rrëzë. Prodhimet nga bletaria, mjaltë dhe dylli kanë përdorim të gjerë edhe nga kompanitë farmaceutike dhe kozmetike si përbërës të medicinës dhe kozmetikës. Edhe në apikulturë, një organizim më i mirë mund të ndikojë në ngritjen si të kualitetit ashtu edhe të prodhimtarisë së mjaltës dhe prodhimeve tjera nga kjo kulturë. Shoqata e bletarëve duhet të synojë që produktet e mjaltit të kenë një etiketë kualiteti të mbrojtur që i shquan ato në Kosovë dhe jashtë saj.

3.7.6.6 Akuakultura (Kultivimi i peshkut)

Burimet e ujit dhe kushtet tjera klimatike mundësojnë kultivimin e peshkut. Akuakultura është industri ushqimore e cila në botë po rritet shumë shpejt. Kjo veprimtari e bën Istogun të dalluar, jo vetëm në këtë zonë por edhe komunën me rrethinë.

Akuakultura i referohet rritjes, kultivimit dhe prodhimit të gjitha llojeve të bimëve dhe shtazëve në ambientet ujore. Sikurse agrikultura, edhe akuakultura mund të zhvillohet në ambiente natyrore të krijuara nga njeriu.

Foto 82: Hurdhë e peshqëve

Foto 83: Kultivimi i peshkut

Në Istog është i zhvilluar kultivimi i peshkut të ujërave të ëmbla.

Janë dy kërkesa themelore për operimin e suksesshëm të një ferme për kultivimin e peshkut: Hapësira fizike (toka), dhe furnizimi i mirë me ujë të kualitetit të lartë.

Sasia e ujit dhe sipërfaqja e tokës në dispozicion, përcaktojnë tipin e pajisjeve për kultivim dhe numrin e peshqve që mund të kultivohen. Ujërat nëntokësor nga burimet dhe puset, janë burimet më të mira të ujit për ferma të peshqve, e që në këtë zonë janë të mjaftueshme. Gjithashtu edhe burimet tjera si ujërat sipërfaqësor, ujërat e lëvizshëm, etj. mund të përdoren për rritjen e peshkut, por natyrisht se të gjitha burimet duhet të jenë të pastra nga sëmundjet e peshqve, parazitët, peshqit bezdisës dhe grabitqarë, balta, pesticidet, klori dhe kemikalet tjera të cilat janë të dëmshme për shëndetin e peshqve. Furnizimi i mirë me ujë me sasi të mjaftueshme dhe kualitativ janë elemente thelbësore për kultivimin e peshqve në ferma. Kurse vendet ideale për vendosjen e fermave janë pjesët më të larta të kësaj zone, ku toka është në nivel më të lartë nga sipërfaqet e vërshuara dhe furnizimi i vazhdueshëm me ujë të pastër është i detyrueshëm.

12. ANALIZËN SOCIALE

Në Komunën e Istogut, raste sociale të përfshira në skemën e asistencës sociale janë: 1075 familje, me mbi 5 mijë banorë. Një numër i konsiderueshëm i tyre jetojnë në kushte jo të mira të banimit dhe kanë nevojë për përmirësimin e kushteve të jetesës së tyre.

- Me asistencë sociale nevoja: numri i familjeve shfrytëzuese të asistencës sociale për muajin korrik 2013 është 1075 (e dhënë e marrë nga Raporti mujor financiar-ndihma sociale). Ndërsa, kërkesat faktike për përkrahje janë 120;
- Kategori të Dala nga Lufta 1: Prej vitit 2004 janë ndarë 24 banesa, ndërsa janë ndërtuar 5 shtëpi. Me status të pazgjidhur banimit përkundër që plotësojnë kushtet ligjore janë 6 familje;
- Të kthyerit: Janë 17 familje që kanë paraqitur kërkesa për përkrahje faktike dhe që pritet të kthehen nga kampi në Mal të Zi;
- Të riatdhesuarit: Janë paraqitur 6 kërkesa për zgjidhjen e çështjes së banimit. Vetëm një i riatdhesuar ka shtëpinë në proces të ndërtimit;
- Minoritetet: Nga lista e vitit 2012 janë paraqitur 58 kërkesa për zgjidhjen e çështjes së banimit, ndërsa janë ndërtuar 12 shtëpi.

♦**Të punësuarit nga buxheti shtetëror: Në përgjithësi në Komunën e Istogut janë 941 persona të punësuar në sektorin publik dhe rreth 2000 të punësuar në atë privat, shumica prej tyre në qytetin e Istogut.**

13. KARAKTERISTIKAT DEMOGRAFIKE

13.1. Popullsia

Në Komunën Istogut jetojnë rreth 39.200 banorë, në qytetin e Istogut jetojnë 8.700 banorë, ndërsa 29.500 jetojnë në zonat rurale. Në vitin 2003, sipas vlerësimeve dendësia në Komunën e Istogut kishte rreth 178.1 banor /km², që është më e ulët se mesatarja e Kosovës për rreth 48 banorë/km².

13.2. Vendbanimet

Rrjetin e vendbanimeve në Komunën e Istogut e përbejnë qendra komunale Istogu, qendrat lokale, fshatrat, lagjet dhe grupet e shtëpive. Vlen të theksohet se nga pikëpamja hapësinore numri më i madh i vendbanimeve është përqendruar në viset fushore, rrëzë maleve e kodrave. Tipi i vendbanimeve është kryesisht vendbanimet e tipit të grumbulluar kryesisht fushore, por edhe kodrinore - malore dhe tipit të ndarë në lagje.

Komuna e Istogut shtrihet në pjesën veriore të rrafshit të Dukagjinit. Në veri-perëndim kufizohet me Malin e Zi dhe me Serbinë, në veri-lindje me komunën e Zubin Potokut, në lindje me komunën e Skenderajt, në jug me komunën e Klinës ndërsa në jug-perëndim me komunën e Pejës. Istogu është vendbanimi i vetëm në komunë që ka statusin e qytetit dhe është qendër komunale. Përveç Istogut, komuna ka edhe 49 vendbanime tjera.

Dendësia mesatare e banimit në komunën e Istogut është 91 b/km². Territori i komunës shtrihet në lartësi mbidetare 400 në pjesën e rrafshët deri 2155 m në Bjeshkët e Nemuna. Ndertimi i qendres së qytetit dhe gjegjësisht drejtimet nga qendra që shprijnë Hotel Trofta, Dubrava dhe drejtimi i Gurrakocit, paraqesin boshtet përgjatë të cilave qyteti zgjerohet.

Pas krijimit të Komunës së Istogut, qyteti i Istogut fitoi rolin e qendrës komunale, gjë që ndikoi në përqendrimin e funksioneve publike, administrative dhe ekonomike të rëndësishme për Komunën dhe si rezultat u ndikua edhe fizionomia e Istogut si vendbanim. Në pjesën verilindore, në dalje të qytetit në drejtim të Dubraves, shtrihet zona industriale e cila ka një pozite të mirë me një infrastrukturë të pershtatshme dhe qasje të mirë për hyrje dhe dalje në rruget e qytetit.

Sipas PU, banimi është zhvillimi përgjatë tri drejtimeve kryesore rrugore dhe i definon konturat e jashtme të qytetit. Lagjet e banimit pothuajse në tërësi përbëhen prej banimit individual, ndërsa në shumë pjesë të lagjeve janë të urbanizuara me plane Rregullues por mungojnë Planet detale Urbane. Dendësia e banimit është 36.25 banor/ha, që është një dendësi relativisht e ulët duke pas parasysh se kemi të bëjmë me zonë urbane.

13.3. Banimi – Fondi banesor

Në qytetin e Istogut dominon banimi i ulët, i cili në pjesën më të madhe përbëhet prej shtëpive individuale. Si shkas i banimit të ulët individual qyteti pasqyrohet me një dendësi të ulët të banimit prej 36.25 banorë/ha.

Nga 1759 njësi të banimit në qytetin e Istogut, 280 apo 16% përbëhet nga banimi shumë banesorë, ndërsa edhe vetë fondi banesor është i shpërndarë në 40 seksione të cilat janë të ndërtuara në qendrën e ngushtë të qytetit si dhe përgjatë tri rrugëve kryesore që çojnë në drejtim të Gurrakocit, Dubraves dhe në drejtim të Vrelles. Periudha e ndërtimit të ndërtesave shumë banesore përfshin vitet '50 deri në vitet '90. Në shumicën e këtyre ndërtesave etazhiteti është P+4, kurse numri i banesave në kat sillet prej 2 deri në 4. Një pjesë e këtyre ndërtesave, sidomos ato më të vjetrat, kanë nevojë për intervenime në izolime, instalime, sistemin e largimit të ujërave atmosferike dhe elemente të fasadës. Furnizimi me ujë në këto ndërtesa bëhet përmes ujësjellësit i cili ujesjelles ka nevojë vazhdimisht për zgjerim dhe riparime. Sistemi i ngrohjes qendrore nuk ekziston, ndërsa rreth 85% të familjeve për ngrohje shfrytëzojnë lëndën e drurit si dhe atë të thëngjillit.

Banimi individual përben 84% të fondit të përgjithshëm të banimit në qytetin e Istogut, ndërsa numri i shtëpive është 1479.

Pjesa më e madhe e shtëpive në qytetin e Istogut janë ndërtuar pas viteve '40, shtëpitë e ndërtuara gjatë periudhës së viteve '50 -'70 kanë përfshirë hapësirën përgjatë tri drejtimeve kryesore rrugore duke i dhënë konturat që qyteti ka sot. Gjatë viteve '80-'90, ndërtimi i shtëpive ka plotësuar dhe zgjeruar kufijtë e qytetit përgjatë këtyre tri boshteve të zhvillimit.

Pas luftës në qytetin e Istogut janë ndërtuar rreth 100 shtëpi dhe atë kryesisht brenda kufijve ekzistues të qytetit duke i plotësuar hapësirat e lira apo duke u ngritur në themelet e shtëpive të shkatërruara gjatë luftës. Sipas gjendjes fizike 45% e shtëpive janë në gjendje të mirë, 12% janë në gjendje relativisht të mirë, 8% janë në gjendje të dobët, 26% janë ende të papërfunduara, ndërsa rreth 8% janë ende të shkatërruara.

Pjesa dërmuese e shtëpive janë të ndërtuara me etazhitet P+1 dhe P+2. duke llogaritur qendren e qytetit me etazhitet P+4, P+5 dhe P+6 Shtëpitë që gjenden pranë rrugëve kryesore dhe me të frekuentuara të qytetit në rrugën Istog-Gurakoc, Istog-Dubrave dhe Istog-Vrelle kanë përdhesa aktive ku dominojnë përmbajtjet tregtare, hoteliere dhe shërbyese.

Vlen të theksohet se furnizimi i lagjeve të banimit individual me infrastrukturë dhe shërbime ka nevojë për plotësime, megjithatë: 95% e shtëpive furnizohen me ujë nga ujësjellësi, ndërsa një pjesë e vogël e shtëpive furnizohen me ujë nga pusët, pjesa dërmuese e shtëpive kanë kyçje në rrjetin e kanalizimit të qytetit, Derdhja e ujërave të zeza zbrazet në lumë. Ndërsa sa i përket ngrohjes janë rreth 98% e ekonomive familjare që shfrytëzojnë për ngrohje lëndën e drurit apo thëngjillin.

13.4. Migrimi

Problemi i njëjtë si në gjithë Kosovën qëndron edhe më Komunën e Istogut, ku kemi emigrime dhe migrime të shumta, por asnjëherë nuk mund të japim shifrat e sakta se sa është numri i qytetarëve tanë që jetojnë punojnë dhe veprojnë jashtë territorit të Komunës, sidomos atyre që jetojnë jashtë Kosovës.

Sipas të dhënave paraprake nga regjistrimi i fundit (2011), nga ESK Komuna e Istogut ka 39400, ku 11200 jetojnë në diasporë.

Qyteti i Istogut, dhe dy qendrat urbane si qendër komunale është karakterizuar me migrim të popullatës në të. Sipas të dhënave nga hulumtimi në terren 61.5% të familjeve jetojnë në këtë qytet para vitit 1990, 6% të familjeve janë vendosur në Istog gjatë periudhës 1990-1999, ndërsa pas luftës së vitit 1999 në Istog janë vendosur 32.6% të familjeve. Si arsye kryesore për migrim në Istog janë çekur arsyet sociale, shkollimi dhe infrastruktura.

13.5. Shtimi natyror

Burime spitalore dhe burime tjera tregojnë se lindjet e periudhës 1990 deri 2010 tregojnë se numri i lindjeve në Kosovë është në rënie të vazhdueshme. Kjo rënie e lindshmërisë është si pasojë e rënies së vazhdueshme ekonomike dhe rritjes së varfërisë dhe pasigurisë në prosperitet dhe zhvillim ekonomik.¹

Edhe pse po thuajse të gjithë treguesit e shtimit të popullsisë kanë shënuar rënie gjatë viteve të fundit, popullata e Kosovës ende mbetet njëra ndër popullatat me shtim më të lartë në rajon, por edhe më gjerë. Ky është rezultat i zvogëlimit të ngadalshëm të shkallës së natalitetit dhe i zvogëlimit rapid të shkallës së mortalitetit. Shkalla e shtimit natyror është rreth 13% në vit.

13.6. Jetëgjatësia

Është e njohur teoria se popullsia e varfër nuk jeton gjatë, kjo nuk mund të përjashtojë as banorët e Komunës së Istogut. Statistikat tregojnë se popullsia kosovare jeton mesatarisht diku rreth 69 vite, diku afërsisht jetëgjatësia e popullsisë është e njëjtë edhe në Istog me atë të jetëgjatësisë në Kosovë.

Mendojmë² se niveli i zhvillimit nuk mund të matet vetëm në bazë të të ardhurave, por duhet të merren parasysh edhe disa tregues të zhvillimit si: jetëgjatësia, arsimimi-shkalla e arsimit të të rriturve, regjistrim në shkolla, të ardhurat për kapital etj.

- Jetëgjatësia, është një prej treguesve të rëndësishëm, kjo ka të bëjë me jetën e njerëzve, sa dhe si i përdorin burimet financiare në të mirë të përmirësimit të kushteve shëndetësore, ushqimit dhe standardit të jetës, nga këto të dhëna llogaritet treguesi i jetëgjatësisë.
- Zhdukja e analfabetizmit dhe niveli i shkollimit, të shprehura me përqindjen e popullsisë që nuk di shkrim lexim dhe me mesataren e viteve të shkollimit për ata që mësojnë në shkollë, kjo na ndihmon në llogaritjen e koeficientit të shkollimit, apo treguesit të arsimit.

¹ Burimi: Draft - Nga Plani Zhvillimor Komunal dhe Urban - Istog

² Nga Raporti i Zhvillimit Njerëzor-Kosova 2004.

- Prodhimi i brendshëm bruto, pasqyron të ardhurat mesatare për kapita, të llogaritura për fuqi blerëse, kjo na mundëson llogaritjen e treguesve të të ardhurave.

14. Treguesi i zhvillimit njerëzor

Komuna	Prishtina	Istogu	Kosova
Jetëgjatësia prej lindjes	71	70.99	69
Shkalla e arsimimit të të rriturve (15+)	96	92.76	94
Shkalla e kombinuar e regjistrimit në shkolla (%)	91	85.42	88
Të ardhurat për kokë të banorit në Euro	1586	944.60	1053
Treguesi i jetëgjatësisë	0.77	0.76	0.73
Treguesi i arsimimit	0.94	0.88	0.92
Treguesi i të ardhurave	0.46	0.620	0.39
Treg. i zhvill. njerëzor	0.72	0.790	0.68

Tabela 5.

15. GJENDJA SOCIALE

Përqindja e arsimimit të njerëzve 15 vjeçar e përmbi- Istog:

Komuna e Istogut		
Nr	Shkalla e arsimimit në %	Nr. i përgjith.
1	Pa arsimim	0.51

2	Më pak se fillore(1-3) vite	2.54
3	Më pak se fillor (4-7) vite	15.79
4	Shkolle fillore	28.52
5	Më pak se shkolle të mesme (9-10)	7.47
6	Shkollë të mesme (11-12)	33.45
7	Shkollë të lartë	10.53
8	Universitet e më lart	1.70
Gjithsej		100

Tabela 6:

Shkalla e arsimimit, shkalla e regjistrimit dhe mesatarja e viteve të shkollimit sipas gjinisë:

	Shkalla e regjistrimit %									
	Shkalla e arsimimit		Fillor		Të mesme				Mesatarja e viteve të shkollimit	
	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra	Meshkuj	Femra
Istog	97.72	88.78	95.24	93.24	74.36	62.79	88.62	81.90	10.18	7.80
Rural	97.03	90.97	95.61	95.94	75.24	66.13	88.71	85.69	10.00	7.94
Urban	97.54	91.74	94.03	95.98	83.38	78.39	90.54	89.70	10.88	8.99

Burimi: Të dhënat nga Tabela 4,5 dhe 6 janë bazuar nga Nga Plani Zhvillimor Komunal dhe Urban - Istog, si dhe nga "Raporti i zhvillimit Njerëzor-Kosova 2004"- UNDP.

Treguesi i zhvillimit njerëzor është një kombinim i treguesit të jetëgjatësisë, treguesit të arsimimit dhe treguesit të të ardhurave. Kjo llogaritje për herë të parë është aplikuar në Kosovë nga UNDP, në vitin 2004, ku ka dalë se Kosova ka treguesin e zhvillimit njerëzor në koeficientin prej 0.68, ku janë marrë parasysh treguesi i jetëgjatësisë prej 0.73, treguesi i arsimimit prej 0.92 dhe treguesi i të ardhurave prej 0.39. dhe nga këta koeficient ka rezultuar se Kosova renditet në mesataren e vendeve me zhvillim mestar njerëzor.

15.1. Punësimi

Zhvillimi i pabarabartë në aspektin ekonomik ndërthurë çështjen e papunësisë, shkallës së ultë të të ardhurave personale, mosinvestimet nëpër sektorë .

Shkalla e punësimit në komunën e Istogut është mjaft e ultë duke marrë për bazë numrin e popullsisë aktive për punë. Nga kjo del si rrjedhojë që ka shkallë të lartë të papunësisë.

Mirëpo nisur nga të ardhurat për kokë banori, në krahasim me komunat e Kosovës, Istogu bën pjesë në grupin e pesë komunave më të zhvilluara të Kosovës. Banorët e komunave më të zhvilluara fitojnë gati tri herë më shumë se sa ata në komunat më të pazhvilluara. Sipas RZHNJ të UNDP (2004) ndër tri komunat më të zhvilluara bëjnë pjesë :Prishtina, Vitija, Istogu.

Komuna e Istogut zë vendin e tretë (1283 euro) me të ardhurat më të larta për kokë banori (Prishtina 1536 euro, Vitija 1348 euro).

Numri I të punësuarve në sektorin publik është 2095, në sektorin privat llogaritet të jenë përafërsisht 2493 punëtorë, në sektorin joformal 1150 punëtorë, në botën e jashtme rreth 2500 , ndërsa në bujqësi përafërsisht 4200 .

Numri I gjithmbarshëm I të punësuarve është 12348. Sipas shënimeve të zyrës komunale të punësimit të evidentuar si të pa punë janë 5954 persona, prej të cilëve 3668 janë mashkuj, ndërsa 2286 femra. Realisht numri I të punësuarve është disa herë më i madh se numri i të evidentuarve në zyrën komunale të punësimit.

Duke marrë parasysh numrin e popullsisë aktive (33372) dhe numrit të përgjithshme të të punësuarve (12348) del se shkalla e punësimit në komunën e Istogut është 37%. Ndërsa shkalla e papunësisë në 63% , shkallë kjo mjaft e lartë.

Ka të punësuar në sektorin publik 941 punëtorë, në sektorin privat rreth 2000 punëtorë, kurse të evidentuar në Zyrën për punësim janë gjithsej 5189 të lajmëruar, prej tyre 2.053 femra; 97prej tyre me fakultet 41 femra. Duke iu referuar këtyre të dhënave del se prej numrit të punësuarve të regjistruar janë me shkollë të mesme, ndërsa ... të pakualifikuar. Vlerësohet se edhe në komunën e Istogut papunësia sillet në mesataren e vendit prej rreth 35%.

15.2. Papunësia

Tregu i të papunëve në Kosovë është shumë i lartë, ka shifra që tregojnë se 35% e popullsisë së aftë për punë nuk punon dhe nuk realizon asnjë të ardhur për veten dhe familjen e tij.

Të papunësuar në Komunën e Istogut janë gjithsej 35 % te lajmëruar ne entin për punësim janë:

Gjithsejtë _____ 5.189 .

- Meshkuj_____ 3136
- Femra _____2.053

15. Gjëndja Sociale

Nr	Kualifikimi	Nr. i përgjith.	Femra	Meshkuj
1	Të pa kualifikuar	3063	1498	1565
2	Gjysmë të kualifikuar	588	354	234
3	Të kualifikuar	175	17	158
4	Shkollë të mesme	1874	373	1501
5	Shkollë të lartë	37	12	25
6	Fakultet	11	1	10
	Gjithsej:	5748	2255	3493

Nr. i familjeve përfituese të asistencës sociale		
Periudha	Familje	anëtarë
2009	1104/1104	5114/5114
2010	1102/1102	5188/5188
2011	1181/1181	5604/5604
2012	1200/1200	5689/5689
2013	1075/1075	5147/5147

16. AMBIENTI BIZNESOR

RESURSET TURISTIKE NË SHFRYTËZIM

Komuna e Istogut në vitin 1985 kishte 1183 shtretër nga 6217 sa kishte krejt Kosova, duke pasur kështu numrin më të madh të shtretërve në tërë Kosovën. Ndërsa numri i turistëve po këtë vit ishte 13 800, pjesa dërmuese e të cilëve ishin nga Kosova dhe viset tjera të ish Jugosllavisë.

Mirëpo edhe përkundër këtyre treguesve pozitiv për atë kohë, sot turizmi në komunën e Istogut ka shkallë mjaft të ulët të zhvillimit. Produkti turistik që sot e ofron kjo komunë mbështetet tërësisht në qendrën termale rehabilituese të Bajës dhe turizmin ekskursionist ditor në qytetin e Istogut dhe Bajë, gjithashtu.

Qendra termale në Bajë - gjendet 15 km në perëndim të qytetit Istog. Temperatura e ujit të burimeve të nxehta është 46-48 °C. kurse sasia e përgjithshme e ujërave të tyre është 17,5 l/sec. Mjekojnë reumatizmin, ishiasin, sëmundjet e lëkurës, sëmundjet e eshtrave dhe nervave, si dhe sëmundjet kronike të femrave.

Në bazë të mbeturinave të banjës së vjetër dhe të gypave të dheut është konstatuar se ujërat e Banjës janë shfrytëzuar që nga romakët, pastaj sunduesit dhe aristokracia mesjetare e më vonë edhe turqit.

Përtërirja e burimeve termale fillon në vitin 1916, ndërsa zbulimi mbrojtja dhe popullarizimi i burimeve shtohet prej vitit 1923. Hoteli i parë u ndërtua më 1935. Në vitin 1936 Banja u shpall

vendmjekim. Në vitin 1948 filloi adaptimi i hotelit të atëhershëm, ku u ndërtuan pavijone të reja, dy banja dhe u ndërtua ujësjellësi Vrellë-Banjë.

Në vitin 1965 u ndërtua stacionari me dy basene dhe me 12 vaska , që janë të lidhura funksionalisht me stacionarin me anë të koridorit të mbyllur. Stacionari kishte 44 dhoma me 86 shtretër. Në vitin 1971 u bë adaptimi i hotelit, u ndërtua një sallë moderne , për kafene dhe për ushqim. Kapacitet e Banjës janë shfrytëzuar atëherë 80%. Projektion për Banjën në planet e mëhershme ka qenë 2500 shtretër ne vitin 2000. Mirëpo ky projektion jo vetëm që nuk është realizuar por si pasojë e krizës 20 vjeqare gjendja sot është krejt ndryshe.

Shfrytëzimi kapaciteteve ekzistuese të kompleksit shëndetësor nuk është i plotë dhe ajo përballet me vështirësi. Kështu hoteli më i ri i ndërtuar viteve të 80-ta, me 320 shtretër dhe përmbajtje të shumta, sot është jashtë funksionit. Kjo për arsye se pas luftës së fundit e deri vonë ka shërbyer për nevoja të KFOR-it

Italian, dhe tani pothuaj në tërësi është i demoluar. Në sektorin shoqëror tani për tani punon vetëm një hotel me 200 shtretër dhe me disa përmbajtje që nuk i plotësojnë nevojat e vizitorëve. Ndërsa në sektorin privat konsiderohet të jenë rreth 500 shtretër.

Gjithashtu Baja vizitohet edhe nga ekskursionet ditore të cilat kanë destinacion burimin e ujit termal dhe qendrën në tërësi.

Qyteti i Istogut-vizitohet shpesh nga ekskursionet ditore, që kryesisht destinim kanë burimin e ujit natyral mbi vendbanim dhe hurdhën e peshqve me kapacitetet e veta hotelerike, që është privatizuar dhe renovuar.

RESURSET E TJERA TURISTIKE TË KOMUNËS

Komuna e Istogut ka resurse të vlefshme turistike të cilat sot nuk shfrytëzohen. Ajo ka trashëgimi natyrore dhe biodiversitet të pasur, sidomos në viset e saj malore, si dhe trashëgimi kulturore me shtrirje hapësinore në tërë vendbanimet e saj.

Komuna e Istogut ka trashëgimi të pasur natyrore, nëse kemi parasysh se pjesë e saj janë:

- 1.Bjeshkët e Nemuna dhe Mokna si degë e ndarë e tyre
- 2.Lumenjtë Drini i Bardhë, Istogu, Vrella dhe disa tjera më të vegjël
- 3.Monumentet e shumta natyrore,si: burimet e ujit termal dhe natyral, kanjonet dhe grykat, shpellat,peizazhet, trungjet e vjetra, etj.

Komuna e Istogut ka 14 monumente kulturore nën mbrojtje, ndërsa janë evidentuar rreth 140 monumente apo zona tjera të trashëgimisë që mund të kenë vlera kulturore.

Pjesë e çmueshme e thesarit të trashëgimisë është edhe trashëgimia e lëvizshme dhe shpirtërore: veshja tradicionale, folklori, traditat dhe zakonet, arti popullor.

VISET MALORE-BJESHKËT E ISTOGUT

Bjeshkët e Istogut janë vazhdimësi e masivit të Bjeshkëve të Nemuna. Shtrihen në pjesën veriore të komunës duke qenë kështu edhe kufi natyror me shtetet fqinje. Rajonet më të njohura të këtij masivi në territorin e Istogut janë: Mokna, Bjeshka e Thatë, Gurrat e Bardha, Lugu i Butë, Koreniku, Corrovoda, Bajshet, Jerebia, Radusha, etj.

Resurset ekonomike dhe burimet njerëzore të Istogut janë shumë të favorshme për një zhvillim të qëndrueshëm dhe prosperitet ekonomik në shumë lëmenj, sidomos në bujqësi dhe minerale. Në Komunën e Istogut veprojnë rreth 1000 biznese.

Nga bizneset e regjistruara, shumica prej tyre kanë 1-3 punëtor, pastaj ato të mesme të cilat kanë nga 10-100 punëtor, numri i tyre është i vogël.

Vlen të theksohet se Istogu është e pasur më pasuri natyrore, ka pozitë të mirë për zhvillimin e bujqësisë, tokë pjellore ku gravitojnë gjashtë lumenjtë të cilët mund të shfrytëzohen për ujitjen e kulturave bujqësore. Në sferën industriale, është fabrika e pijeve Sinalco në Vrelle, Trofta në Istog. Potenciale për zhvillim të turizmit në Komunën e Istogut, po ashtu ekzistojnë, sidomos tek “Uji termal në Banje”, burimet e ujit të pijes, objektet dhe monumentet e vjetra me vlera etnokulturore, arkeologjike dhe të trashëgimisë të cilat mund të shfrytëzohen për krijimin e një ambienti biznesor, të favorshëm dhe për zhvillim ekonomik të saj.

17. TË ARDHURAT

Sipas disa llogaritjeve të përafërta dhe empirike, të ardhurat për kokë banori në komunën e Istogut janë rreth 252 € në muaj, vlerë kjo e cila është pak më e lartë se mesatarja e të ardhurave mujore për kokë banori në Kosovë, e cila duhet të sillet diku rreth 250 € në muaj. Duhet cekur se Istogu ka një pozicion të favorshëm për zhvillimin e turizmit blegtorisë dhe agroturizmin, si dhe pjesa më e madhe e tokës ka mundësi të ujitet falë lumenjve të shumtë që gjenden në territorin e Istogut, megjithatë duhet punuar dhe ndikuar që zhvillimi i sektorit privat, agrobiznesit dhe zhvillimit të bujqësisë t’i kushtohet vëmendje dhe prioritet në politikat zhvillimore të pesëvjeçarit të ardhshëm.

18. Kategoritë e Synuara

- Familjet që nuk kanë banesë apo shtëpi në pronësi individuale;
- Kanë mbetur pa shtëpi si pasojë e dëmtimeve të shtëpive gjatë luftës së fundit;
- Familjet që posedojnë sipërfaqe banimi nën normat e banimit, të përcaktuara për atë kategori sociale dhe ekonomike;
- Kategoritë e Dala nga Lufta dhe ish të përndjekurit politikë;
- Të kthyerit dhe komunitetet rom, ashkali dhe egjiptas (minoritetet);
- Të riatdhesuarit;
- Të moshuarit;
- Të rinjtë;
- Të punësuarit nga buxheti shtetëror.

Kategorizimi dhe specifikimi do të rregullohet sipas bazës ligjore duke i definuar balancën ndërmjet kategorive të synuara nëpër vite të aplikimit sipas të cilit do të përcaktohen kriteret e caktuara për familjet përfituese të cilat do të kenë për bazë: karakteristikat sociale dhe ekonomike të familjeve që presin ndihmën nga autoritetet komunale për të zgjidhur problemet e banimit.

Programe të suksesshme konsiderohen kombinimi i përfituesve nga të gjitha kategoritë duke pasur parasysh edhe përzierjen e kategorive sa i përket moshës - të rinj dhe të moshuar.

19. Klasifikimi i Nevojave sipas Urgjencës së Trajtimit të tyre

Përmes PTB Komuna synon që të ofron banim të qëndrueshëm për personat dhe familjet që nuk kanë fuqi ekonomike të marrin me qira banesë me çmim të tregut. Me këtë nuk pretendohet që brenda afatit prej tri vjetësh t'i plotësojë të gjitha kërkesat por të veprohet hap pas hapi në mënyrë që me kapacitetet e veta modeste financiare dhe mbështetje eventuale nga niveli qendror të zgjidhë sa më shumë ë çështje të banimit. Duke u bazuar në Ligjin në fuqi si dhe në Udhëzimet Administrative, Komisioni Komunal, ka bërë identifikimin e kërkesave të paraqitura për banim dhe duke u bazuar në të, ka dalë me faktin se si kërkesa urgjente për zgjidhje të çështjes së banimit me qira joprofitabile janë rreth 120 familje. Mirëpo, për këtë duhet edhe një rishikim dhe konsultim me vendimmarrësit për ndarjen e kësaj të drejte.

20. Veprimet Kryesore që do të Ndërmerren

Nga mbledhjet e zhvilluara me Komisionin Komunal për Hartimin e Planit Trevjeçar të Banimit, Komisioni ka arritur në përfundim që do të ndërmerren këto veprime:

Komisioni është përcaktuar për objektivat vijuese:

O.1. Përcaktimi i parcelave për Ndërtim, pronë Komunale

Veprimet që do të ndërmerren:

- Marrja e vendimit për formimin e Komisionit për Identifikim të Pronave Komunale (KIPK);
- Identifikimi i Parcelave në Pronësi Komunale nga ana (DGJKP);
- Vendimi për ndarjen e Parcelës për Ndërtim.

O.2. Ndërtimi i Objektivit banesor për Dhënie me qira jo profitabile

Veprimet që do të ndërmerren:

- Marrja e Vendimit për ndërtimin e Objektivit P+4;
- Hartimi i (kushteve ndërtimore), kushtet tekniko - urbanistike dhe detyra projektuese;
- Shpallja e tenderit për Hartimin e Projektit të Ndërtimit;
- Përzgjedhja e Projektit për implementim;
- Nënshkrimi i Kontratës mes AK dhe OE;
- Shpallja e Tenderit për ndërtim, si dhe përzgjedhja e OE për zbatim të Projektit dhe nënshkrimi i Kontratës mes AK dhe OE.

O.3. Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve në përputhje me UA, nr. 18/2010 të Ligjit nr.03/L-164

Veprimet që do të ndërmerren:

- Formimi i Komisionit për vlerësim;
- Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve me qëllim të vazhdimit ose ndërprerjes së Kontratës;
- Përpilimi i Listës përfituese;
- Largimi i familjeve që nuk i plotësojnë kriteret;

- *Përzgjedhja e familjeve të reja përfituese;*
- *Nënshkrimi i kontratave.*

➤ **Në partneritet publiko-privat**

O.1. Marrja më qira me bonus e banesave-shtëpive private

Veprimet që do të ndërmerren:

- *Caktimi i vlerës së bonusit të banimit për vitin aktual;*
- *Formimi i Komisionit për Identifikimin e banesave;*
- *Kontakti me pronarët e banesave – shtëpive;*
- *Hartimi i listës së banesave-shtëpive të mundshme për dhënie me qira;*
- *Hartimi i Marrëveshjes me pronarët për shfrytëzimin e banesave me qira me bonus.*

O.2 Administrimi dhe mirëmbajtja e ndërtesave në bashkëpronësi

Veprimet që do të ndërmerren:

- *Zgjedhja e Administratorit*
- *Zgjedhja e Këshillave të banorëve;*
- *Hartimi i Projektit menaxhues;*
- *Nënshkrimi i Kontratës për administrim.*

PROGRAMET E BANIMIT SIPAS KËRKESAVE								
	Kërkesat faktike për përkrahje	Numri i kërkesave	Programet /nënprogramet					Gjithsej
			Pr.1.1/ Përcaktimi i parcelave për ndërtim pronë Komunale.	Pr.1.2 Ndërtimi objektit me qira joprof.35 banesa	Pr.1.3 Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve	Pr.2.1 Marrja më qira me bonus e banesave-shtëpive private.	Pr.2.2 Administrimi dhe mirëmbajtja e ndërtesave në bashkëpronësi	

1	Familjet me asistencë sociale	120	/	5	71	5	/	81
2	Kategoritë e Dala nga Lufta 1	65	/	25	/	10	/	35
3	Të kthyerit	17 Familje	/	/	/	/	/	/
4	Të riatdhesuarit	6 Shtëpi ban.	/	/	/	/	/	/
5	Të moshuarit	n/a	/	2	/	/	/	2
6	Të rinjtë	n/a	/	/	/	/	/	
7	Të punësuarit nga buxheti shtetëror	12 Kërkesa	/	3	/	/	/	3
8	Minoritetet	46 Kërkesa	/	/	/	/	/	/
Gjithsej				35	71	10	/	121

Tabela 10: Programet e banimit sipas kërkesa

21. Justifikim i Veprimeve dhe Shpjegimin e Rezultateve

Duke u nisur nga kapacitetet dhe nevojat e mëdha për banim në Komunën e Istogut, është punuar në gjetjen dhe identifikimin e hapësirave pronësore pronë e Komunës së Istogut, si dhe mundësia e dhënies për ndërtim të objekteve të banimit kolektiv për kategoritë me nevoja për strehim, si dhe kategorive të tjera shoqërore, Komuna e Istogut e ka nje pervojë dhe shembull te mire për ndërtimin e objektit banesor ketu në Istog do te thote ne kete raste Komuna ka ofruar parcelen komplet me infrastruktur ndersa donatori ndertimin e objektit P+3, ku në këtë objekt jane ndare

20 njësi banesore. Vlera e këtij ndërtimi ka kushtuar 480.000.00 € investitor: donatorët dhe Komuna e Istogut.

Gjithashtu, mendojmë se gjatë periudhës 3 vjeçare Komuna e Istogut t'i kushtojë rëndësi të veçantë realizimit të Planit trevjeçar të banimit, ku mendojmë që të bëjmë ndërtimin e 2 objekteve tjera banimi përmes thithjes së donacioneve nga ana e Qeverisë, donatorëve, si Komuna e Istogut, ku kostoja financiare e ndërtimit të këtyre dy objekteve do jetë rreth 800.000.00 €, Komunës së Istogut i mbetet të ndajë mjete financiare vlerën prej, 150.000.00 € gjatë tri viteve.

Krahas dhënies përparësi ndërtimit të objekteve banesore që ka për qëllim zgjedhjen e strehimit për familjet që u mungon strehimi, Komuna e Istogut ka vlerësuar që nevojë imediate është edhe mbikëqyrja dhe mirëmbajtja e objekteve banesore, pasi që lidhur me këtë ekziston edhe Ligji nr. 04/I-134 Për ndërtesat e banimit në bashkëpronësi.

Mirëmbajtjen e ndërtesave në bashkëpronësi është rregulluar me ligj, megjithatë është propozuar që Komuna e Istogut ta ndajë një buxhet vjetor për raste emergjente, ku vlera e këtij buxheti të jetë 5.000.00 €.

Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve në përputhje me Ligjin nr 03-L-164, si dhe Udhëzimin administrativ UA nr. 18/2010, është po ashtu obligim ligjor që të menaxhohen sa më mirë shfrytëzimi i banesave, si dhe përmes rivlerësimit të sigurohen njësi banesore ku mund të vendosen familje të reja që i plotësojnë kriteret të strehim. Ko nuk ka kosto financiare pasi që rivlerësimi bëhet nga zyrtarët të punësuar në Komunën e Istogut.

Marrja me qira me bonus e banesave - shtëpive private, është një mundësi e mirë për të shfrytëzuar për strehimin e familjeve që nuk kanë mundësi të paguajnë në tërësi qiranë, megjithatë Komuna e Istogut nuk ka ndarë mjete që do mund të shfrytëzohen për bonus banimi, megjithatë i propozohet Komunës së Istogut që me parashikimin e buxhetit të parasheh një shumë të mjeteve që do shfrytëzohen për këtë objektiv, si dhe t'i bëhet kërkesë MMPH që të na ndaj një fond për këtë objektiv.

22. Kohëzgjatja e Realizimit të Programeve

Lidhur me objektivin e parë mendojmë që ky objektiv duhet të kryhet brenda afatit 3 mujor, pasi që kemi të bëjmë vetëm me veprim administrativ dhe e njëjta nuk bart kosto financiare.

Objekti i dytë, ndërtimi i objektit banesor për dhënie me qira joprifitabile, ku kosto e tyre arrin në vlerë prej 800.000.00 €, ku synohet që mjetet të sigurohen nga ministritë, donatorët, si dhe participimi i Komunës me 150.000.00 € për tri vite.

Administrimi dhe mirëmbajtja e ndërtesave në bashkëpronësi parasheh formën e menaxhimit si dhe zgjedhjen e një administratori i cili do jetë edhe person zyrtar që do jetë në kontakt me institucionin përgjegjës. Ky objektiv bart në vete një kosto minimale prej 5.000.00€, për raste emergjente.

Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve bëhet gjatë 3- muorit të parë të vitit nga institucioni përgjegjës dhe nuk bart kosto financiare.

Marrja me qira me bonus i banesave- shtëpive është një sfidë për ne, pasi që është një praktikë e re dhe konsiderojmë që do ketë kërkesa të shumta për përfitimin e bonusit. Megjithatë, ne propozojmë që të parashihet sigurimi i një fondi ku MMPH, do të ndajë 10.000.00 €, kurse Komuna e Istogut 5.000.00 €, për çdo vit gjatë 3 viteve të ardhshme.

23. Kornizën e Shpenzimeve Afatshkurtër, Afatmesëm dhe Afatgjatë

23.1. Trendi i Shpenzimeve Komunale dhe Parashikimet Afatmesme për Përiudhën 2014-2016

Sipas rekomandimeve të Misionit të Fondit Monetar Ndërkombëtar të komunikuar edhe përmes Qarkores Buxhetore komunale 2014/1 , komunat kanë fleksibilitet në shpërndarjen e të hyrave vetanake komunale në strukturën e shpenzimeve sipas kategorive ekonomike për vitin 2014, duke përjashtuar kategorinë paga dhe mëditje.

Në bazë të udhëzimeve të dhëna në Qarkoren Buxhetore 2014/1 , Komuna e Istogut i paraqet parashikimet në vijim të shpenzimeve brenda kufijve të caktuar nga Ministria e Financave:

Tabela 6: Korniza Buxhetore Komunale, në euro

Përshkrimi	2016 (buxheti aktual)	2017	2018	2019 (vlerësimet)
------------	-----------------------	------	------	-------------------

		(plani)	(vlerësimet)		
1.	TË HYRAT TOTALE KOMUNALE	7,449,416.00	7,642,533.00	7,849,502.00	8,015,012.00
1.1	Të hyrat vetanake	800,000.00	840,000.00	865,200.00	882,504.00
1.2	Grantet dhe transferet qeveritare	6,649,416.00	6.802,533.00	6,984,302.00	7,132,508.00
2.	SHPENZIMET TOTALE KOMUNALE	7,449,416.00	7,642,533.00	7,849,502.00	8,015,012.00
2.1	Shpenzimet rrjedhëse	5,257,190.00	5,298,864.00	5,442,298.00	5,556,804.00
	Pagat dhe mëditjet	4,410,800.00	4,436,364.00	4,556,505.00	4,652,581.00
	Mallrat , shërbimet dhe komunali	766,390.00	782,500.00	803,627.00	825,325.00
	Subvencionet	80,000.00	80,000.00	82,166.00	83,898.00
2.2	Shpenzimet Kapitale	2,192,226.00	2,343,669.00	2,407,204.00	2,453,208.00

Burimi: KORNIZA AFATMESME BUXHETORE-2014 /2016 - DFEZH-K.Istog

Aktualisht nuk ka të paraparë buxhet për këto qëllime në buxhetin e vitit 2014, mirëpo duhet menduar që në parashikimin e buxhetor në 6 mujin e dytë të shihet mundësia e alokimit të një fondi sipas programit 3 vjeçar të banimit

24. Mundësitë dhe Kapacitetet Njerëzore dhe Materiale

Mundësitë, gjegjësisht kapacitet materiale dhe njerëzore janë ndër sfidat kryesore në realizueshmërinë e shumë objektivave të parapara në PTB. Fakti që edhe pas tre vjetësh të miratimit të ligjit ende nuk janë themeluar, zyra, njësi apo sektori i banimit tregon për mungesë

të kapaciteteve njerëzore dhe financiare për zbatim të ligjit. Do të duhej të ndërmerren hapa konkretë që në strukturën komunale të gjendet vend për themelimin e një njësie të banimit duke bërë sistemimin nga kuadri ekzistues komunal.

Për më tepër sektori i krijuar duhet të llogaritet në menaxhimin më efikas të fondit të banimit duke bërë përpjekje për arkëtimin e rregullt të qirasë joprofitabile në mënyrë që të garantohet mirëmbajtja e rregullt e fondit komunal banesor.

25. Mënyra e financimit të programeve tre vjeçare

Emri i Projektit	Periudha kohore	Etazhiteti	Kosto investive në €	Burimi financiar	Vërejtje
Ndërtimi i banesave për strehim	2015-2018	P+4-P+6	800.000.00	Ministria Komuna Donatorët	Gjatë viteve 3
Administrimi dhe mirëmbajtja e ndërtesave në Bashkëpronësi	2015-2018	/	5.000.00	Komuna	Gjatë viteve 3
Marrja me Qira me bonus i banesave-shtëpive	2015-2018	/	15.000.00	MMPH Komuna	Gjatë viteve 3

26. Përputhja e Programit me planet zhvillimore të Komunës

Programi trevjeçar i banimit është hartuar në përputhje me ligjet ekzistues të Republikës së Kosovës. Objektivat e programit janë punuar në atë mënyrë që të jenë në përputhje me PZHU Planet rregulluese të tri zonave Urbane në kuader të Komunës së Istogut.

Me rëndësi për programin është realizimi për 3 vitet e ardhshme ndërtimi i 2 objekteve me rreth 70 njësi banesore, menaxhimi dhe mirëmbajtja e banesave, si dhe mundësia e aplikimit sa me efikas të bonusit të banimit.

26. Instrumentet Mbikëqyrëse

Themelimi i sektorit të banimit i cili do të jetë përgjegjës për koordinimin e të gjitha aktiviteteve të planifikuara i mundëson fillimisht komunës që të ketë mbikëqyrje direkte në zbatimin e PTB.

Në këtë aspekt, edhe raportimi 6 mujorë në Asamblenë komunale mbi të arriturat dhe pengesat në zbatimin e programit mund të konsiderohet si mjet efikas mbikëqyrës. Mirëpo, edhe vetë Ligji e parasheh që MMPH të bën mbikëqyrjen e zbatimit të tij përmes inspektorëve urbanistikë.

27. Instrumentet e Garantimit të Realizimit të Programeve

Monitorimi i procesit të zbatimit të programit, vlerësimi i treguesve të suksesit për afatin e paraparë të veprimit si dhe bërja transparente e këtij vlerësimi e garanton realizimin më të efektshëm të programit,

Monitorimi është një mjet i domosdoshëm për sigurimin e vazhdimësisë së zbatimit duke i adresuar dhe përshtatur ndryshimet dhe pengesat në proces, përfshinë këto aktivitete:

- Shkalla e suksesit të Programit në krahasim Planin e Veprimit,
- Planifikimi i fondeve dhe harmonizimi i tyre në raport me afatet kohore,
- Ndryshimet e mundshme të cilat mund të ndikojnë në realizimin e projekteve (individët, organizatat),

- Ndryshimet e jashtme që mund të ndikojnë në Planin e Veprimit, si dhe propozimet për alternativat e zgjidhjeve të ndikuara nga faktorët tjerë- harmonizimi.
Bërja publike e raporteve të vlerësimit e bënë edhe më të qëndrueshëm zbatimin e PTB.

28. Masat që janë marrë për Respektimin e kuadrit Ligjor

Më qenë se PTB është produkt i projektit të përbashkët të MMPH, OSBE-ODIHR dhe Komunës së Istogut e bën programin të përgjegjshëm ndaj ligjeve në fuqi duke përcaktuar treguesin e suksesit, mjetin e verifikimit, institucionin përgjegjës dhe mbështetës për secilin veprim të paraparë në matricën 2, përfshirë këtu edhe instrumentet e parapara mbikqyrëse e përmbyllë qarkun në respektimin e kuadrit ekzistues ligjor.

29. Përfshirja e Publikut në Procesin e Sigurimit të Transparencës

PTB duhet të jetë hartuar me dhe për qytetarët e Komunës, andaj përfshirja e tyre që në fazën e hershme të mbledhjes së të dhënave e deri të përcaktimi i objektivave do ta kishin pasuruar programin, si dhe do ta bënë atë më të zbatueshëm. Mirëpo, këtë proces në Komunën e Istogut e kanë paraprirë kufizimet në vijim të cilat e kanë determinua edhe sigurimin e ulët të transparencës.

Së pari :

- fillimi i projektit në mes të stinës së verës;
- afati i shkurtër për hartimin e PTB;
- mungesa e sektorit të banimit për të udhëhequr procesin;
- mungesa e përvojës komunale në bërjen e analizës së pjesëmarrësve në proces për fushë të banimit;
- vonesa në marrjen e vendimit për hartimin si dhe për themelimin e GP;
- mungesa e mjeteve financiare dhe hapësinore për realizimin e takimeve, fushatës etj.

Andaj, mbetet që PTB të shpallet në publik dhe të diskutohet para miratimit të tij në Asamble komunale, bazuar në UA, nr.23/2010, "Për procedurat e shpalljes së programeve të veçanta të banimit".

29.1. Transparenca në Hartimin dhe Zbatimin e Programeve

Për të dëshmuar transparencë për zbatimin e PTB, Komuna e Istogut do të bëjë shpallje publike e cila përmban:

- Të dhënat për përbërjen e programeve;
- Të dhënat për kategoritë e kërkuesve me prioritet;
- Numrin e banesave që janë në dispozicion për programet e veçanta të banimit;
- Vendin e marrjes dhe dorëzimit të kërkesës në formë standarde;
- Dokumentacionin e nevojshëm që duhet t'i bashkëngjitet kërkesës sipas shtojcës 2 të UA;
- Afatin e paraqitjes së kërkesës;
- Afatin e shqyrtimit të kërkesës;
- Kohëzgjatjen e përfitimit nga programet trevjeçare të banimit;
- Datën e shpalljes së listës së familjeve të përzgjedhura;
- Të drejtat për ankesë

30. ÇËSHTJE TË TJERA

Gjatë hartimit të programeve trevjeçare janë marrë parasysh këto standarde:

- Realizueshmëria
- Qëndrueshmëria
- Efektshmëria

- Mjaftueshmëria e kapaciteteve njerëzore dhe materiale
- Respektimi i ligjit
- Barazia
- Ndikimi në mjedis dhe energjia e pastër
- Normat e banimit
- Ndërthurja e këtyre programeve me politikat qendrore të banimit
- Transparenca
- Standarde të tjera

➤ **PËRFUNDIMET:**

Nevoja për hartimin dhe zbatimin e efektshëm të Planeve për banim sipas programeve të veçanta kërkon koordinimin e aktiviteteve të të gjithë akterëve në kuadër të komunës, në përputhje me kompetencat e përcaktuara.

Në këtë drejtim është i nevojshëm formimi i Sektorit për banim si organi përgjegjës, që në mënyrë aktive të zhvillojë procesin e zbatimit të aktiviteteve sipas këtij plani. Ndërtimi i njësive të reja të banimit sipas standardeve përmes fondeve nga buxheti komunal, Qeverisë, donatorëve dhe partneriteti publik - privat, që do të sigurojë banimin për grupe të caktuara.

Përmirësimi i kualitetit të banimit duke pasur parasysh objektet ekzistuese të banimit kolektiv që në një masë sektori i banimit do të ndikojë në ngritjen e vetëdijes dhe motivimin e pronarëve të njësive të banimit si domosdoshmëri e organizimit dhe menaxhimit.

Bazuar në këtë, zhvillimi i banimit orientohet nga:

- Përkrahja në zgjidhjen e çështjes së banimit me banim me qira joprofitabile ose në bonus të banimit për banesat e tregut me qira të ulët;
- Stimulim i ofertës dhe kërkesës;
- Mbështetje për grupet e rrezikuara për zgjidhjen e problemit të banimit;
- Rritja e ofertës së banesave joprofitabile, zvogëlimin- kufizimin e profitit nga ndërtimet, por jo të rrezikohet interesi i investitorëve që të zhvillojnë aktivitetet ndërtimore të banimit.
- Mirëmbajtja dhe menaxhimi i fondit banesor.

Analizat SWOT

Anët e forta ose Arritjet	Dobësitë	Mundësitë	Rreziqet
1. Infrastruktura ligjore nga fusha e banimit; 2. Ekzistimi i dokumenteve planore; 3. Paraqitja e nevojës për zona të reja të banimit; 4. Të dhënat nga regjistrimi i popullsisë; 5. Burimet njerëzore; 6. Infrastruktura në zonat urbane; 7. Ekzistimi i objekteve të kësaj natyrë edhe më parë; 8. Nevojat ekzistuese të qytetarëve për pjesëmarrje në këto programe; 9. Ndihmat e përfituara nga donatorët; 10. Përvoja të mira të mëparshme në fushën e banimit. Përkrahja në hartimin e projektit nga OSCE/ODIHR/MMPH	1. Deri më tani nuk ka pasur ndonjë Program të tillë; 2. Nuk ekzistojnë hapësira publike për ti shfrytëzuar nga ana e partneritetit Publiko-Privat; 3. Oferta dhe kërkesa jo të harmonizuara; 4. Kosto relativisht e lartë e pajisjes me infrastrukturë adekuate; 5. Kapacitetet jo të mjaftueshme komunale për zhvillimin e banimit social; 6. Mungesa e interesimit të grupeve të tjera për pjesëmarrje në këtë sidomos të rinjve; 7. Mungesa e analizave adekuate që përfshinë të gjithë indikatorët të cilët mundësojnë ndërtimin kualitativ të banimit; 8. Mungesa e burimeve të mjaftueshme material dhe financiare;	1. Ekzistimi i ligjeve dhe Programeve shtetërore për banim; 2. Strategjitë komunale dhe të nivelit qendro; 3. Formimi i Agjensionit apo Sektorit për banim; 4. Skemat e granteve; 5. Programet në nivel komunal; 6. Shfrytëzimi më i mirë i burimeve njerëzore; 7. Programet nga ana e nivelit qendror për mbështetje në nivel lokal nga fusha e ndërtimit dhe banimit; 8. Ligjet përkatëse që inkurajojnë zhvillimin e banimit (Ligji PPP); 9. Mbështetje për ndërtimet në pronësi private si dhe shkurtimi i	1. Problemet e vazhdueshme ekonomike dhe financiare; 2. Mungesa e fondeve në nivel lokal; 3. Kontrolli jo i mjaftueshëm në fushën e ndërtimeve; 4. T rendi i rritjes së numrit të popullsisë në zonat urbane në raport me planet financiare dhe materiale në fushën e ndërtimit; 5. Papunësia dhe mungesa e punësimit; 6. Niveli i lartë i varfërisë; 7. Fenomeni i largimit apo e ashtuquajtura “ikje e trurit”;

	9. Mungesa e kuadrit të specializuar në këtë lëmi; 10. Infrastrukturë jo e kompletuar.	procedurave burokratike; 10. Programet mbështetëse nga partnerët nacionalë dhe ndërkombëtarë në fushën e banimit.	
--	--	---	--

TABELA E PROGRAMEVE TREVJEÇARE TË BANIMIT

PROGRAMET E BANIMIT	NR.i Prog	Synimi i ndërtimit të banesave për strehim								
		Objektivat	Veprimet	Prioriteti: i lartë i mesëm, i ulët	Treguesit e suksesit	Mjetet e verifikimit	Institucioni përgjegjës	Institucioni mbështetës	Afati kohor	Burimet financiare
			Marrja e vendimit për formimin e komisionit për identifikimin të	I lartë	Komisioni funksional	Ligji për Vetëqeverisjen Lokale, nr. 03/L-040-	K. Komunal; Drejtoria për Pronë dhe Kadastër	Kryetari	5 ditë	S'ka kosto

	PROGRAMI I	O.1 Përcaktimi i parcelave për ndërtim, pronë Komunale;	pronave komunale(KIP K			Statuti i Komunës				
			Identifikimi i parcelave në pronësi Komunale	I lartë	Lista e parcelave në pronësi komunale	Statuti I Komunës; Ligji për Vetëqeverisj e Lokale	Komuna e Istogut;DGJK P dhe DUMM	Drejtori	10 ditë	S'ka kosto
			Vendim për ndarjen e parcelës për ndërtim	I lartë	Vendimi i Asamblesë Komunale	Ligji për Vetëqeverisj e lokale, nr. 03/L-040- Statuti I Komunës PZHK/PZH U	Kuvendi Komunal- Kryetari i Komunës	Kuveni di Komunal	1 muaj	S'ka kosto
		O.2 Ndërtimi i objektit banesor për dhënie me qira joprofitabile	Marrja e Vendimit për ndërtimin e Objektit P+4	I lartë	Kuvendi Komunal	Ligji për Vetëqeverisj e Lokale; Ligji për Financimin e Programeve të Veçanta të Banimit PZHK/PZH U	Kryetari i Komunës DUMM	Menaxheri I projektit dhe organin mbikëqyrës	1 muaj	S'ka kosto
			Hartimi i kushteve ndërtimore. Kushtet tekniko- urbanistike dhe detyra projektuese	I lartë	Ligji i ndërtimit PZHU si dhe Plani Detal	Kushtet Ndërtimore të hartuara, si dhe programi me numrin, madhësinë dhe llojin e njësive banesor në ndërtesë U.A. nr.24/2010 Për normat të banimit për banesat nga Programet e Veçanta të Banimit	Drejtoria e Urbanizmit	MMPH /DPHN B	15-30 ditë	S'ka kosto
			Shpallja e tenderit për hartimin e Projektit të Ndërtimit	I lartë	Lista e ofertuesve	Ligji i prokurimit	Zyra e Prokurimit	Kryetari	1 muaj	S'ka kosto

			Përzgjedhja e Projektit për Implementim	I lartë	Projekti për zbatim	Ligji i prokurimit, Ligji i Ndërtimit, Nr. 04/L - 110	Zyra e Prokurimit Komisioni Vlerësues	KRRPP -OSHP	10 ditë	S'ka kosto
			Nënshkrimi i Kontratës mes AK dhe OE	I lartë	Kontrata	Ligji i prokurimit, Ligji i ndërtimit	Kryetari dhe Zyra e Prokurimit	KRRP P-OSHP	1 ditë	S'ka kosto
			Shpallja e tenderit për ndërtim; Përzgjedhja e OE për zbatim të Projektit dhe nënshkrimi i Kontratës mes AK dhe OE	I lartë I lartë	Lista e operatorëve e ek. Kontrata	Ligji i prokurimit, Ligji i ndërtimit	Kryetari dhe ZP	KRRP P-OSHP	1 muaj	S'ka kosto
		O.3 Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve në përputhje me UA, nr. 18/2010 të Ligjit nr. 03/L-164	Formimi i Komisionit për Vlerësim nga 3- 5 anëtarë	I lartë	Komision funksional	Ligji për Financimin e Programeve të Veçanta të Banimit PZHK/PZH U Vendimi i K. Istog	Kryetari i Komunës	MMPH /DPHN B	10 ditë	S'ka kosto
			Rivlerësimi i gjendjes ekonomike të familjeve me qëllim të vazhdimit ose ndërprerjes së Kontratës	I lartë	Lista e familjeve të rivlerësuar	Udhëzimi Administrativ, nr. 21/2010 Për përcaktimin e radhës së përparësisë UA nr.18/2010 të Ligjit nr.03/L-164	Komisioni	Kryetari i Komunës dhe Kuvendi Komunal	1 muaj	S'ka kosto
			Përpilimi i listës përfituese.	I lartë	Lista e përfituesve	Ligjit nr.03/L-164	Komisioni	Kuvendi Komunal.	10 ditë	S'ka kosto
			Largimi i familjeve që nuk plotësojnë	I lartë	Vendimi për largim	Ligjit nr.03/L-164	Inspektori	Policia e Kosovës	1 muaj	

			kriteret					s		
			Përzgjedhja e Familjeve të reja përfituese	I lartë	Lista e përfituesve	Ligjit nr.03/L-164	Komisioni	Kryetari i I Komunës	1 muaj	S'ka kosto
			Nënshkrimi i Kontratave	I lartë	Kontrata të nënshkruara	UA nr.18/2010 të ligjit nr.03/L-164	Kryetari dhe përfituesi/et	Kryetari i I Komunës	Shkurtër	N/A
		O.1 Marrja më qira me bonus e banesave - shtëpive private	Caktimi i vlerës së bonusit të banimit për vitin aktual	I lartë	Vendim mbi vlerën e bonusit të banimit	Ligji për financimin e programeve të veçanta të banimit Udhëzimi Adm.nr.19/2010 mbi përmbajtjen e bonusit e banimit.	K. Komunal	MSHM S/ MMPH	1 vjeçar	50% e vlerës së qirasë minimale
			Formimi i Komisionit për Identifikimin e Banesave	I lartë	Vendimi	Ligjit nr.03/L-164	Kryetari DUMM	Kryetari	5 ditë	N/A
			Kontakti më Pronarët e Banesave - Shtëpive	I lartë	Lista e pronarëve	Ligjit nr.03/L-164	Komisioni	Kryetari	15 ditë	N/A
			Hartimi i Listës së banesave-shtëpive të mundshme për dhënie me qira	I lartë	Lista e banesave	ligjit nr.03/L-164	Komisioni	Kryetari	10 ditë	N/A
			Hartimi i Marrëveshjes me pronarët për shfrytëzimin e banesave më qira me bonus	I lartë	Kontrata mes palëve	ligjit nr.03/L-164 Udhëzimi Adm. nr.19/2010 mbi Përmbajtjen e bonusit e banimit.	Zyra Ligjore	Zyra Ligjore	2-5 ditë	N/A
			O.2 Administri mi dhe mirëmbajtj							
			Zgjedhja e Administratorit	I lartë	Kontrata për administrim	Ligji nr. 04/l-134 Për ndërtesat e banimit në bashkëpronë	Pronarët e banesave	DI	3-5 ditë	Ska kosto

		a ndërtesave në bashkëpro nësi				si				
			Hartimi i Projektit menaxhues	I lartë	Programi menaxhues	Ligji nr. 04/l-134 Për ndërtesat e banimit në bashkëpronë si	Bashkësia e pronarëve	DI	30 ditë	500 €
			Nënshkrimi i Kontratës për administrim	I lartë	Marrëveshja mes palëve	Ligji nr. 04/l-134 Për ndërtesat e banimit në bashkëpronë si	Me Bashkësia e pronarëve	Komuna-DI- DUM M	2-5 ditë	S'ka kosto